

გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და
განათლების ცენტრი

ანგარიში 2022

სარჩევი:

1. გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის საქმიანობის სფერო	3
2. გარემოსდაცვითი და აგრარული განათლების კოორდინაცია და დანერგვა	4
● სკოლამდელი გარემოსდაცვითი განათლება	
● გარემოსდაცვითი და აგრარული განათლება სკოლაში	
● გარემოსდაცვითი და აგრარული განათლების ხელშეწყობა პროფესიულ და უმაღლეს სასწავლებლებში	
● ტრენინგები დაინტერესებული საზოგადოებისთვის	
● ტრენინგები სამინისტროს თანამშრომლებისთვის	
3. საგანმანათლებლო პროგრამები ახალგაზრდებისთვის	10
● ეკოლიდერთა სკოლა	
● აგროსკოლა	
● სატყეო სკოლა	
● მწვანე ბანაკი - კლიმატის ელჩები	
● ახალგაზრდა მოხალისეები	
4. გარემოსდაცვითი და აგრარული ცნობიერების დონის ამაღლება	12
● ცნობიერების დონის ამაღლებისა და საინფორმაციო სახის შეხვედრები	
● ლექცია-სემინარები	
● სოციალური მედიაკამპანიები	
5. გარემოსდაცვითი და აგრარული კონკურსები	17
● მწვანე ჯილდო	
● ესსეების კონკურსი - „გარემოსდაცვითი განათლების როლი ჩემს ყოველდღიურ ცხოვრებაში“	
● ესსეების კონკურსი - „ტყის მდგრადი მართვა ჩემ გარშემო“	
● ესსეების კონკურსი - „ჩემი მოხალისეობრივი როლი გარემოს დაცვაში“	
● ესსეების კონკურსი თემაზე „ჩემი მოხალისეობრივი როლი გარემოს დაცვაში“	
● კონკურსი ჟურნალისტებისთვის - „ერთად ოზონის შრის დასაცავად“	
● ფოტოკონკურსი - „ბიომრავალფეროვნება ჩემს ობიექტივში“	
● კონკურსი რეგიონული მედიის წარმომადგენლებისთვის	
● კონკურსი სათემო ორგანიზაციებისთვის - „შექმენი უსაფრთხო თემი“	
● კონკურსი სკოლებისთვის - "ისწავლე უსაფრთხო გარემოში"	
● კოლეჯების აგრო-ლიგა	
6. ელექტრონული სასწავლო კურსები	20
● გარემოსდაცვითი და აგრარული განათლება სკოლაში	
● მწვანე ეკონომიკის ელექტრონული კურსი	
● გარემოსდაცვითი დემოკრატიის პრინციპები	
7. გარემოსდაცვით ინფორმაციაზე ხელმისაწვდომობა და გადაწყვეტილების მიღების პროცესში საზოგადოების ჩართულობის უზრუნველყოფა	22

8. პროექტები ----- 22

- საქართველოს მხარდაჭერა მდგრადი საჯარო შესყიდვებისა და დამატებითი ინსტრუმენტების განვითარებაში
- საქართველოში სატყეო სექტორის რეფორმის განხორციელების ხელშეწყობა – ECO.Georgia
- საზოგადოების მონაწილეობის მექანიზმების გაძლიერება გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიღების პროცესებში და გარემოსდაცვითი განათლების ხელშეწყობა
- მრავალმხრივი საფრთხეების ადრეული გაფრთხილების სისტემის გაფართოება და კლიმატთან დაკავშირებული ინფორმაციის გამოყენება საქართველოში
- საქართველოში სოფლის მეურნეობასთან დაკავშირებული პროფესიული განათლების მოდერნიზაცია
- საქართველოს მეხუთე ეროვნული შეტყობინებისა და პირველი ორწლიური გამჭვირვალობის ანგარიშის შემუშავება გაეროს კლიმატის ცვლილების ჩარჩო კონვენციის (UNFCCC) მიმართ (5NC/1 BTR)
- ტყის მდგრადი და კლიმატგონივრული მართვის პრაქტიკის მხარდაჭერა საქართველოში
- WFD- გარემოსდაცვითი დემოკრატიის პროგრამა

9. ჩატარებული კვლევები ----- 26

- გარემოსდაცვითი ცნობიერების დონის კვლევა
- სკოლამდელი გარემოსდაცვითი განათლების განხორციელების შეფასების კვლევა

10. სერვისები ----- 27

- მაცივარაგენტებზე მომუშავე მონყობილობების მომსახურე ტექნიკოსების სერტიფიცირება
- სასწავლო კურსი გარემოსდაცვითი მმართველი

11. 2023 წლის გეგმები ----- 28

1. გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის საქმიანობის სფერო

გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრი საქართველოში არსებული ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი სახელმწიფო ორგანოა გარემოსდაცვითი და აგრარული ინფორმაციის გავრცელებისა და განათლების ხელშეწყობის მიმართულებით, ცენტრი ქვეყნის მასშტაბით იღებს პასუხისმგებლობას გარემოსდაცვით საკითხებთან დაკავშირებული ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის, გადაწყვეტილებების მიღების პროცესში საზოგადოების მონაწილეობისა და ამ სფეროში მართლმსაჯულების საკითხებზე ხელმისაწვდომობის შესახებ კონვენციის (ორჰუსის კონვენცია) შესრულებაზე და შესაბამისად საქმიანობას წარმართავს შემდეგი მიმართულებებით:

- გადაწყვეტილების მიღების პროცესში საზოგადოების ჩართულობა
- გარემოსდაცვით და აგრარულ ინფორმაციაზე ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა
- საზოგადოების გარემოსდაცვითი და აგრარული განათლების ხელშეწყობა და ცნობიერების ამაღლება

აღნიშნული მიზნის მისაღწევად გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის საქმიანობის ძირითადი აქტივობებია:

- საინფორმაციო შეხვედრები
- გარემოსდაცვითი და აგრარული განათლების ხელშეწყობა სკოლებსა და სკოლამდელი აღზრდის დაწესებულებებში
- ლექცია-სემინარები
- თემატური სკოლები მოსწავლეებისთვის
- თემატური კონკურსები
- ტრენინგები გარემოსდაცვითი და აგრარული მიმართულებით
- მომზადება/გადამზადების პროგრამების აკრედიტაცია
- სხვადასხვა სახის ინფორმაციის გავრცელება მრავალფეროვანი საკომუნიკაციო არხებით (ელ-ფოსტა, ვებ-გვერდი, სოციალური ქსელი, ბეჭდური/ რადიო/ სატელევიზიო მედია საშუალებებით)

გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრი თავის საქმიანობას ახორციელებს მდგრადი განვითარების მიზნების შესაბამისად. ცენტრის წვლილი განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია მდგრადი განვითარების მეოთხე მიზნის შესრულებასთან დაკავშირებით, რადგანაც ის ხარისხიან განათლებას ეხება. უწყვეტი და ხარისხიანი განათლების ხელშეწყობად ცენტრი ახორციელებს გარემოსდაცვითი და აგრარული განათლების პროგრამებს როგორც სკოლამდელ აღზრდის, ასევე, ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებებსა და პროფესიულ/უმაღლეს სასწავლებლებში.

მნიშვნელოვანია, ცენტრის როლი გარემოსდაცვით და აგრარულ საკითხებზე სხვადასხვა სახის საგანმანათლებლო და საინფორმაციო მასალის შემუშავებასა და გავრცელებაში, ცნობიერების ასამაღლებელი შეხვედრებისა და ტრენინგების ჩატარებაში, გარემოსდაცვითი კანონმდებლობის დახვეწის ხელშეწყობაში, გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიღების პროცესში საზოგადოების ჩართულობის უზრუნველყოფაში, რითაც პირდაპირი, თუ არაპირდაპირი გზით, ხელს უწყობს მდგრადი განვითარების 3, 6, 7, 11, 12, 13, 14, 15 და 16 მიზნის განხორციელებას. გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრისთვის მნიშვნელოვანი ადგილი უჭირავს გენდერული თანასწორობის საკითხების დანერგვას ყოველდღიური საქმიანობის ყველა ასპექტში, ცენტრის მიერ განხორციელებული აქტივობები უზრუნველყოფილია საზოგადოების ყველა დაინტერესებული წარმომადგენლის ჩართულობის შესაძლებლობით, გარდა ამისა, მომზადებული საგანმანათლებლო თუ საინფორმაციო მასალები: პუბლიკაციები, ვიდეო კლიპები, პოსტერები და ა.შ. შექმნილია გენდერული საკითხების ინტეგრირებით.

2. გარემოსდაცვითი და აგრარული განათლების კოორდინაცია და დანერგვა

გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრი ყოველწლიურად უზრუნველყოფს გარემოსდაცვითი და აგრარული მიმართულებით ფორმალური და არაფორმალური განათლების ხელშეწყობას სხვადასხვა სამიზნე ჯგუფის, მათ შორის, სამინისტროს სისტემაში დასაქმებულ პირთა შესაძლებლობების გაძლიერებას და კვალიფიკაციის ამაღლებას.

2022 წელს გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრში გარემოსდაცვითი განათლების საკოორდინაციო საბჭო შეიქმნა, რომლის მიზანიც ქვეყნის მასშტაბით დაგეგმილი გარემოსდაცვითი განათლების ღონისძიებათა კოორდინაციის გაუმჯობესებაა. ორგანიზაციებს შორის თანამშრომლობისა და ერთმანეთთან დაკავშირებულ თემებზე ერთობლივი კამპანიების ჩატარების პრაქტიკის დანერგვა მათ უფრო მეტი სამიზნე ჯგუფისა თუ არეალის დაფარვის საშუალებას მისცემს და, შესაბამისად, გაზრდის საინფორმაციო კამპანიებისთვის გამოყოფილი ფინანსური რესურსების ხარჯეფექტიანობას. გარემოსდაცვითი განათლების საბჭოს წევრები სხვადასხვა არასამთავრობო და საჯარო უწყების წარმომადგენლები არიან.

აღსანიშნავია ის ფაქტიც, რომ 2022 წელს პირველად ჩატარდა ეროვნულ დონეზე გარემოსდაცვითი განათლებისა და ცნობიერების დონის კვლევა. გამოკითხულთა უმრავლესობის მიხედვით, გარემოსდაცვითი საკითხების შესახებ ცოდნის გაღრმავების სურვილი საკმაოდ მაღალია ქვეყანაში და 59%-ს შეადგენს. კვლევის შედეგებზე დაყრდნობით მოხდება მონაცემებზე დაფუძნებული გარემოსდაცვითი განათლების პოლიტიკის და პროგრამების დაგეგმვა და განხორციელება.

2022 წელს ცენტრის პრიორიტეტულ სფეროებს წარმოადგენდა:

- ტყის მდგრადი მართვა
- მწვანე ეკონომიკა
- მდგრადი საჯარო შესყიდვები
- გარემოსდაცვით ინფორმაციაზე ხელმისაწვდომობა
- ატმოსფერული ჰაერის ხარისხი
- მწარმოებლის გაფართოებული ვალდებულება
- კლიმატის ცვლილებით გამოწვეული კატასტროფების რისკის შემცირება
- კლიმატგონივრული სოფლის მეურნეობა
- ბიომრავალფეროვნება

საანგარიშო პერიოდში ცენტრის მიერ ჩატარებულ გარემოსდაცვითი და სოფლის მეურნეობის მიმართულებით განათლებისა და ცნობიერების დონის ასამაღლებელ ღონისძიებებში, ასევე საჯარო განხილვებში/დისკუსიებში, საინფორმაციო და სამუშაო შეხვედრებში მონაწილეობა მიიღო 13 258-მა პირმა.

ცენტრის სამიზნე ჯგუფები:

- მოსწავლეები/სტუდენტები
- მასწავლებლები
- აღმზრდელები/მეთოდისტები
- მედია საშუალებების წარმომადგენლები
- ფერმერები
- სამოქალაქო საზოგადოების ორგანიზაციის წარმომადგენლები
- ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენლები
- პენიტენციური დაწესებულებების წარმომადგენლები
- კერძო და საჯარო სექტორის წარმომადგენლები

2.1 სკოლამდელი გარემოსდაცვითი განათლება

გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრი სკოლამდელი აღზრდის დაწესებულებების აღმზრდელებისა და მეთოდისტების გადამზადებას 2016 წლიდან ახორციელებს. ტრენინგი ეფუძნება გარემოსდაცვითი განათლების ხელშეწყობისთვის მომზადებულ სახელმძღვანელოს „სკოლამდელი გარემოსდაცვითი განათლება“. სახელმძღვანელო ყველა იმ საკითხს აერთიანებს, რომელთა ადრეული ასაკიდან სწავლება განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია ბავშვებში გარემოსდაცვითი ცნობიერების ასამაღლებლად. 2022 წელს გადამზადებულია 295 აღმზრდელი და მეთოდისტი. პროგრამის ფარგლებში, 2016 წლიდან ჯამში 2352 აღმზრდელი და მეთოდისტია გადამზადებული.

სკოლამდელი გარემოსდაცვითი განათლების პროგრამის შეფასების და განახლების მიზნით 2022 წელს ჩატარდა კვლევა და კვლევის შედეგებზე დაყრდნობით განახლდა სახელმძღვანელო და დაემატა ახალი თემა - კლიმატის ცვლილება.

2.2 გარემოსდაცვითი და აგრარული განათლება სკოლაში

2022 წლის განმავლობაში, გარემოსდაცვითი და აგრარული განათლების ხელშეწყობის მიზნით, ცენტრი აქტიურად მუშაობდა დაწყებითი საფეხურის პედაგოგების გადამზადების მიმართულებით, გადამზადდა 2011 მასწავლებელი. ამ დროისთვის სულ 3800-ზე მეტი მასწავლებელი უკვე გადამზადებულია, მოსწავლეები სწავლობენ ისეთ მნიშვნელოვან საკითხებს, როგორცაა მდგრადი განვითარება, ბიომრავალფეროვნების დაცვა, წყლის რესურსების დაცვა, ჰაერის დაცვა და ბიონძურებისგან, კლიმატის ცვლილება და ბუნებრივი საფრთხეების შემცირება, ნარჩენების მართვა, მიწის მართვა და გაუდაბნოების წინააღმდეგ ბრძოლა, სოფლის მეურნეობა, სურსათის უვნებლობა და ხარისხი.

პროგრამა „გარემოსდაცვითი და აგრარული განათლება სკოლაში“ პროფესიულ განათლებაში განსაკუთრებული მიღწევისთვის ჯილდოს „vet excellence award-ის გამარჯვებულია“.

გამარჯვებული ევროკომისიის მიერ ორგანიზებული „ევროპის პროფესიული უნარების კვირეული 2022“-ის ფარგლებში, ხმის საჯარო მიცემის შედეგად გამოვლინდა. ცენტრის პროგრამამ გამარჯვება ევროპულ ორგანიზაციებს შორის, ევროპის განათლების ფონდის (etf) კონკურსის მწვანე უნარების კატეგორიაში მოიპოვა.

Vet excellence award, ევროპის მასშტაბით, საუკეთესო პრაქტიკის წარმომჩენისა და აღიარების მიზნით, აერთიანებს სხვადასხვა კერძო და საჯარო ორგანიზაციას, სკოლასა და პროფესიული განათლების დაწესებულებას, რომლებიც საკუთარ გამოცდილებასა და წარმატებული საქმიანობის ისტორიას სხვადასხვა სფეროში აზიარებენ.

2.3 გარემოსდაცვითი და აგრარული განათლების ხელშეწყობა პროფესიულ და უმაღლეს სასწავლებლებში

ცენტრის პროგრამებმა განხორციელების უფლება მოიპოვა

2022 წელს ზრდასრულთათვის ცენტრმა პირველად შეიმუშავა და განხორციელების უფლება მოიპოვა პროფესიული მომზადების/გადამზადების სამი პროგრამისთვის: „ტყის ინვენტარიზაცია და ტაქსაცია“, „გარემოსდაცვითი მმართველი“ და „სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობის კლიმატგონივრული დაგეგმვა“. პროგრამები ხელს შეუწყობს სამუშაო ადგილების შექმნას და მწვანე ბიზნესის განვითარებას.

პროფესიული გადამზადების პროგრამის „ტყის ინვენტარიზაცია და ტაქსაცია“ მიზანია ტყის ტაქსაციის სპეციალისტების (მეტყევე-ტაქსატორი) მომზადება, რომლებიც შეძლებენ ტყის ინვენტარიზაციის სავსე სამუშაოების განხორციელებას.

„გარემოსდაცვითი მმართველის“ კურსის მიზანი ნარჩენების მართვის კოდექსით დაკისრებული მოთხოვნების შესაბამისად, გარემოსდაცვითი მმართველების კადრის მომზადებაა.

პროგრამის „სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობის კლიმატგონივრული დაგეგმვა“ მიზანია, მისი გავლის შემდეგ მონაწილემ შეძლოს აგრო-ეკოლოგიური ზონების ძირითადი მახასიათებლების განსაზღვრით, ნიადაგურ-კლიმატური პირობებისა და კლიმატის ცვლილების გათვალისწინებით, შერჩეული სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობის პრიორიტეტული მიმართულებებისთვის კლიმატგონივრული სოფლის მეურნეობისა და მდგრადი სასოფლო-სამეურნეო პრაქტიკის დანერგვის ხელშეწყობა.

პროგრამების აკრედიტაცია გაეროს განვითარების პროგრამის (UNDP) და შვეიცარიის განვითარებისა და თანამშრომლობის სააგენტოს (sdc) მხარდაჭერით პროექტის „საქართველოს სოფლის მეურნეობაში პროფესიული განათლების და ტრენინგების სისტემის მოდერნიზაცია“ ფარგლებში განხორციელდა.

მწვანე სტიპენდიების პროგრამა

დეფიციტური გარემოსდაცვითი პროფესიების ხელშეწყობის მიზნით დაინერგა „მწვანე სტიპენდიების“ პროგრამა უმაღლეს სასწავლებლებში. 32 წარჩინებულ მაგისტრატურის სტუდენტს 1500-ლარიანი სტიპენდია გადაეცა.

სტიპენდიები ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის, ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის, საქართველოს საზოგადოებრივ საქმეთა ინსტიტუტის, აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის, იაკობ გოგებაშვილის სახელობის თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტის, ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტისა და სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სტუდენტებმა მიიღეს. სტიპენდიები ვრცელდება შემდეგ სამაგისტრო პროგრამებზე: ფიზიკური გეოგრაფია და გარემოს მდგრადი განვითარება, წყლის რესურსების ინტეგრირებული მართვა (ჰიდროლოგია), გეოლოგია, ენერგეტიკისა და მინერალური რესურსების მართვა და მდგრადი განვითარება, გარემოს დაცვა და საინჟინრო ეკოლოგია, ეკოლოგია, კონსტრუქციული (გამოყენებითი) გეოგრაფია და გარემოს დაცვა, გარემოსდაცვითი მენეჯმენტი და პოლიტიკა.

სტუდენტების დაინტერესებისა და გარემოსდაცვით საკითხებში ჩართულობის გაზრდის მიზნით 2022 წელს გაიმართა ორი სტუდენტური კონფერენცია თემებზე: „გარემოსდაცვითი განათლება და მდგრადი განვითარება“ და „კლიმატის გლობალური ცვლილება და საქართველო: რისკები და გამომწვევები“, რომლებშიც მონაწილეობა მიიღეს საქართველოს საზოგადოებრივ საქმეთა ინსტიტუტის (GIPA), იაკობ გოგებაშვილის სახელობის თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტის, ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის, ქუთაისის აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის გარემოსდაცვითი და ეკოლოგიური მიმართულებების სტუდენტებმა.

2.4 ტრენინგები დაინტერესებული საზოგადოებისთვის

გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრმა 2022 წელს საქართველოს მასშტაბით 6867 პირი გადამზადდა გარემოსდაცვითი და აგრარული მიმართულებით.

გარემოსდაცვითი მიმართულებით გადამზადდა 4287 მონაწილე შემდეგ თემებზე:

- სკოლამდელი გარემოსდაცვითი განათლება - საბავშვო ბაღის აღმზრდელებისა და მეთოდისტებისთვის - 295 პირი.
- გარემოსდაცვითი და აგრარული განათლება სკოლაში - ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებების დაწყებითი საფეხურის მასწავლებლებისთვის - 2011 პირი.
- გარემოსდაცვითი დემოკრატია - ადამიანის უფლებები და ვალდებულებები - სასკოლო სახელმძღვანელოების პოტენციური ავტორებისთვის - 5 პირი.
- საქართველოს დაცული ტერიტორიების შესახებ - სასკოლო სახელმძღვანელოების პოტენციური ავტორებისთვის - 6 პირი.
- კლიმატის ცვლილებით გამოწვეული კატასტროფების რისკის შემცირება - სასკოლო სახელმძღვანელოების პოტენციური ავტორებისთვის - 7 პირი.
- გარემოსდაცვითი დემოკრატია - ადამიანის უფლებები და ვალდებულებები - ქედის, ჩოხატაურისა და გორის მუნიციპალიტეტების წარმომადგენლებისთვის - 45 პირი.
- გარემოსდაცვითი მმართველი - კომპანიების გარემოსდაცვითი მმართველებისთვის - 49 პირი.
- კლიმატგონივრული სოფლის მეურნეობა - პროფესიული საგანმანათლებლო დაწესებულების (აგრარული მიმართულების) ლექტორებისთვის - 31 პირი.
- კლიმატის ცვლილებით გამოწვეული კატასტროფის რისკის შემცირება - გორის, თელავის, ახმეტის, ლაგოდეხის, სენაკის, ხობის, ქობულეთის და თბილისის მუნიციპალიტეტების საჯარო სკოლების მე-8 და მე-9 კლასის მოსწავლეებისთვის 570 პირი.
- კლიმატის ცვლილებით გამოწვეული კატასტროფების რისკის შემცირება - რეგიონული მედიასაშუალებების წარმომადგენლებისთვის - 52 პირი.
- ტრენინგი საქართველოში მდგრადი საჯარო შესყიდვების ეფექტური განხორციელების შესახებ - 4 ტრენინგი შესყიდვების სპეციალისტებისთვის, სტუდენტებისთვის, ლექტორებისთვის, კერძო და საჯარო სექტორის წარმომადგენლებისთვის - 46 პირი.
- მწვანე კრიტერიუმები ფოტოასლების გადასაღები მოწყობილობებისა და სახარჯი მასალებისთვის (20 მონაწილე).
- კლიმატის ცვლილებით გამოწვეული კატასტროფის რისკის შემცირების შესახებ - სამოქალაქო განათლების მასწავლებლებისთვის პროექტის სამიზნე მუნიციპალიტეტებში (ქობულეთი, სამტრედია, აბაშა, სენაკი, ხობი, ახმეტა, თელავი, სიღნაღი, ლაგოდეხი, გორი) - 216 პირი.
- სამიზნე მუნიციპალიტეტების (ქობულეთი, სამტრედია, აბაშა, სენაკი, ხობი, ახმეტა, თელავი, სიღნაღი, ლაგოდეხი, გორი) არასამთავრობო და სათემო ორგანიზაციების წარმომადგენლებისთვის - 27 პირი.
- ოზონდამშლელ ნივთიერებებთან დაკავშირებული ეროვნული რეგულირება და საკანონმდებლო ბაზა - სამაცივრე მოწყობილობების სერტიფიცირებული ტექნიკოსებისთვის - 24 პირი.
- მწვანე შესყიდვების საკითხები სამაცივრე და ჰაერის კონდიციონერების სექტორში - სახელმწიფო უწყებებში შესყიდვებზე მომუშავე სპეციალისტებისთვის - 55 პირი.
- ტრენინგი “სუფთა ჰაერი ლურჯი ცისთვის“ საერთაშორისო დღის აღსანიშნავად - მწვანე ბანაკის მონაწილე კლიმატის ელჩებისთვის - 54 პირი.
- ატმოსფერული ჰაერის ხარისხი - ქვემო ქართლის რეგიონის მედიასაშუალებების წარმომადგენლებისა და მუნიციპალიტეტების საზოგადოებასთან ურთიერთობის სამსახურების თანამშრომლებისთვის - 12 პირი.

- ატმოსფერული ჰაერის დაცვა - 4 ტრენინგი ქ. რუსთავის მცხოვრები სკოლამდელი აღზრდის, სკოლის პედაგოგებისა და მოსწავლეებისთვის - 117 პირი.
- მწვანე ბანაკი „კლიმატის ელჩები“ - სკოლის მოსწავლეებისთვის - 54 პირი.
- ტრენინგი კლიმატის ცვლილებით გამოწვეული კატასტროფების რისკის შემცირებისა და სამოქალაქო საზოგადოების ჩართულობის მექანიზმების შესახებ - ადგილობრივი მუნიციპალიტეტების წარმომადგენლებისთვის - 54 პირი.
- კლიმატის ცვლილებით გამოწვეული კატასტროფებისა და საგანგებო სიტუაციების მართვის გაგების მნიშვნელობა - სკოლებისა და სკოლამდელი აღზრდის დაწესებულებების დირექტორებისთვის/მეთოდისტებისთვის - 314 პირი.
- ტრენინგი კლიმატის ცვლილებით გამოწვეული კატასტროფების რისკის შემცირების შესახებ სასკოლო კონკურსების ფარგლებში პროექტების წერაში - სკოლების პედაგოგებისთვის - 13 პირი.
- გარემოსდაცვითი კანონმდებლობა და ადმინისტრაციული პასუხისმგებლობა - მოსამართლეებისთვის - 36 პირი.
- კლიმატის ცვლილებით გამოწვეული კატასტროფები - “მწვანე სტიპენდიის” მფლობელი სტუდენტებისთვის - 19 პირი.
- ტრენინგი ენერგოეფექტური ღუმელების გამოყენების შესახებ - მცხეთის სოციალურად დაუცველი მოსახლეობისთვის - 30 პირი.
- „ეკოლიდერთა სკოლა“ - სკოლის მოსწავლეებისთვის - 58 პირი.
- „სატყეო სკოლა“ - სასწავლო კურსი სკოლის მოსწავლეებისთვის - 32 პირი.
- „აგროსკოლა“ - სასწავლო კურსი სკოლის მოსწავლეებისთვის - 35 პირი.

გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრი, **აგრარული მიმართულებით ფერმერთა კვალიფიკაციის ამაღლებისთვის**, გამოვლენილი საჭიროებების შესაბამისად ატარებს ტრენინგებსა და სემინარებს იმ საკითხების შესახებ, რომელიც მნიშვნელოვანია ადგილობრივი სოფლის მეურნეობის პროდუქციის წარმოების და ხარისხის გასაზრდელად. 2022 წელს სულ გადამზადებულია 1300 მონაწილე/ფერმერი, კერძოდ, მონაწილეებმა გაიარეს ტრენინგები შემდეგი თემების შესახებ:

- ცხოველთა ჯანმრთელობა და კვება - მესაქონლე კოოპერატივების წარმომადგენლებისთვის - 14 პირი.
- ვეტერინარია - N16 პენიტენციური დაწესებულების მსჯავრდებულებისთვის - 2 პირი.
- მემცენარეობა (ჟოლო, მარწყვი, გოგრა, პომიდორი, ლობიო, ქინძი, მწვანილები) - N8 პენიტენციური დაწესებულების მსჯავრდებულებისთვის - 6 პირი.
- მეფუტკრეობა - მსჯავრდებულებისთვის - 7 პირი.
- ნუშის წარმოების აგროტექნოლოგია - 47 პირი.
- სიმინდის მოვლა-მოყვანის თანამედროვე ტექნოლოგიები - 44 პირი.
- ლურჯი მოცვის წარმოების აგროტექნოლოგია - 56 პირი.
- თანამედროვე სასათბურე მეურნეობის მოწყობა - 47 პირი.
- ქარსაფარი ზოლების მოვლა-გაშენება - 41 პირი.
- მეფრინველეობა - ქათმის მოშენება, ჯიშები, კვება, დაავადებები და პრევენცია - 49 პირი.
- ტრენერთა ტრენინგი მეფუტკრეობის მიმართულებით - მეფუტკრეებისთვის - 17 პირი.
- ფუტკრის დაავადებების იდენტიფიკაცია, დაავადებებთან ბრძოლის მეთოდების გაცნობა-დანერგვა, საფუტკრეებში ჩასატარებელი სეზონური სამუშაოების დაგეგმვა-ჩატარება, მავნებლებთან ბრძოლის თანამედროვე მეთოდები - 955 მეფუტკრე-ფერმერი და 14 მსჯავრდებული.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს თანამშრომელთა შესაძლებლობების გაძლიერების და კვალიფიკაციის ამაღლების მიზნით, ცენტრი, თანამშრომელთა საჭიროებების გამოკითხვის შედეგად, ყოველწლიურად უზრუნველყოფს ტრენინგების ორგანიზებას. 2022 წელს ჯამში სამინისტროს 590 თანამშრომელი გადამზადდა:

- ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის საქმისწარმოება - სსდ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის თანამშრომლებისთვის - 13 პირი.
- გარემოსდაცვითი პასუხისმგებლობის სისტემა - სსდ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის თანამშრომლებისთვის - 41 პირი.
- კომუნიკაციისა და პრეზენტაციის უნარ-ჩვევები - სოფლის განვითარების სააგენტოს ექსტენციის თანამშრომლებისთვის - 20 პირი.
- ციფრული მარკეტინგი - სოფლის განვითარების სააგენტოს ექსტენციის თანამშრომლებისთვის - 29 პირი.
- შებენიანი შესაძლებლობის მქონე პირებთან კომუნიკაციის საკითხები - სამინისტროს თანამშრომლებისთვის - 19 პირი.
- Microsoft excel-ი საბაზისო კურსი - სამინისტროს თანამშრომლებისთვის - 13 პირი.
- ტრენერთა ტრენინგი - სამინისტროს ადამიანური რესურსების მართვის დეპარტამენტის თანამშრომლებისთვის - 15 პირი.
- ტრენერთა ტრენინგი ადგილობრივი კოორდინატორებისა და გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის თანამშრომლებისთვის - 14 პირი.
- სურსათში ტყვიის მაქსიმალურად დასაშვები ზღვარი და ნიმუშის აღების წესები - სურსათის ეროვნული სააგენტოს თანამშრომლებისთვის - 104 პირი.
- კლიმატგონივრული სოფლის მეურნეობა - სოფლის განვითარების სააგენტოს ექსტენციის თანამშრომლებისთვის - 12 პირი.
- ონლაინ ექსტენციის წარმართვის მეთოდები და საშუალებები - სოფლის განვითარების სააგენტოს ექსტენციის 31-მა თანამშრომლებისთვის - 31 პირი.
- გარემოსთვის მიყენებული მნიშვნელოვანი ზიანის გამოსასწორებელი ღონისძიებების განსაზღვრა და შეფასება და გამოსასწორებელი ღონისძიებების გეგმის მომზადება - გარემოს ეროვნული სააგენტოსა და სსდ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის თანამშრომლებისთვის - 18 პირი.
- პროფესიული მომზადების პროგრამისა და გადამზადების პროგრამის უფლების მოპოვება - გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის თანამშრომლებისთვის - 7 პირი.
- დისტანციური ზონდირება აგრონომიაში - მიწის მდგრადი მართვისა და მიწათსარგებლობის მონიტორინგის ეროვნული სააგენტოს მიწის კადასტრის დეპარტამენტის თანამშრომლებისთვის - 10 პირი.
- პოლიტიკის დოკუმენტების ბიუჯეტირებისა და ხარჯთაღრიცხვა - სამინისტროს თანამშრომლებისთვის - 8 პირი.
- გენდერული თანასწორობა და გენდერული მეინსტრიმინგის მექანიზმები და მათი გამოყენების მეთოდოლოგია - სამინისტროს დაქვემდებარებული უწყებების თანამშრომლებისთვის - 36 პირი.
- გარემოსდაცვითი გადანყვეტილების მიღების პროცესში საზოგადოების მონაწილეობის მექანიზმები - გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის თანამშრომლებისთვის - 19 პირი.
- გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსით გათვალისწინებული გადანყვეტილებების მიღების პროცესში საზოგადოების ინფორმირება და მონაწილეობა - ცენტრის თანამშრომლებისთვის - 17 პირი.

- გარემოსდაცვითი პასუხისმგებლობა, გარემოსდაცვითი პროგრამა, პროგრამის კომისია და კომისიის სამდივნო - ცენტრის თანამშრომლებისთვის - 17 პირი.
- კლიმატის ცვლილება და საზოგადოებასთან ურთიერთობა - სამინისტროსა და მისდამი დაქვემდებარებული უწყებების თანამშრომლებისთვის - 40 პირი.
- ხე-ტყის დახარისხება და დატვირთვა-გადმოტვირთვა, სახანძრო აღჭურვილობის გამოყენება, პირველადი გადაუდებელი დახმარება, ტრენერთა ტრენინგი - კომპიუტერული პროგრამის გამოყენება, ტრენერთა ტრენინგი - სამუშაო უსაფრთხოება, ტრენერთა ტრენინგი - მენეჯმენტის უნარები, გარემოს დაცვა - ეროვნული სატყეო სააგენტოს თანამშრომლებისთვის - 107 პირი.

3. საგანმანათლებლო პროგრამები ახალგაზრდებისთვის

2022 წელს გარემოსდაცვითი და აგრარული პროფესიების პოპულარიზაციის მიზნით შემუშავდა და განხორციელდა საგანმანათლებლო პროგრამები ახალგაზრდებისთვის - „ეკოლიდერთა სკოლა“, „აგროსკოლა“, „სატყეო სკოლა“, „მწვანე ბანაკი - კლიმატის ელჩები“, „ახალგაზრდა მოხალისეები“. 200-მდე IX-XII კლასის მოსწავლემ მიიღო მონაწილეობა მათთვის საინტერესო გარემოსდაცვით და აგრარულ შემეცნებით პროგრამაში.

3.1 ეკოლიდერთა სკოლა

გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის ერთ-ერთი გამორჩეული პროექტია „**ეკოლიდერთა სკოლა**“, რომელიც მიზნად ისახავს ახალგაზრდების დაინტერესებას გარემოსდაცვითი საკითხებით, საზოგადოებაში გარემოსდაცვითი ცნობიერების დონის ზრდასა და გარემოსდაცვითი ღირებულებების ჩამოყალიბებას. სასწავლო პროგრამა საინტერესოა იმით, რომ იძლევა შესაძლებლობას, მონაწილეებმა მიიღონ ინფორმაცია სხვადასხვა აქტუალურ და საინტერესო გარემოსდაცვით საკითხზე და მოისმინონ პროფესიონალი სპიკერების მოსაზრებები. ახალგაზრდები სასწავლო პროგრამის ფარგლებში გაეცნენ ინფორმაციას იმის შესახებ, თუ სად და როდის ჩამოყალიბდა გარემოსდაცვითი მოძრაობა, რა არის ადამიანის ეკოლოგიურ უფლებები, ნარჩენების მართვის მნიშვნელობა და არსებული საუკეთესო პრაქტიკა, ბიომრავალფეროვნებისა და დაცული ტერიტორიების მნიშვნელობა, კლიმატის ცვლილების გავლენა და გარემოსდაცვითი განათლებისა და საზოგადოებასთან ურთიერთობის როლი გარემოს დაცვაში. 2022 წელს აღნიშნული კურსი წარმატებით 58 მოსწავლემ დაასრულა.

3.2 აგროსკოლა

„**აგროსკოლის**“ სასწავლო კურსის მიზანია აგრარული საკითხებით დაინტერესებულმა მოსწავლეებმა სოფლის მეურნეობის დარგების შესახებ მიიღონ ინფორმაცია და აგრარული მიმართულებით არსებულ აქტივობებში ჩაერთონ. კურსი წარმატებით დაასრულა 35 მოსწავლემ, კურსის ფარგლებში ახალგაზრდები გაეცნენ ისეთ საკითხებს, როგორებიცაა: სოფლის მეურნეობის განვითარება, ფერმერთა შესაძლებლობები, სოფლის მეურნეობის მიმართულებით არსებული პროგრამები, ფერმერული მეურნეობის მართვა და მენეჯმენტი, ღვინის ისტორია და ღვინის დეგუსტაცია, ქართული ვაზის ჯიშები და ველური ვაზის მოძიებისა და დაცვის ისტორია საქართველოში, მეხილეობა, მებოსტნეობა, მებაღეობა, ქართული ტრადიციული მეფუტკრეობა, აკვაკულტურა და მეთევზეობა, ვეტერინარია და ცხოველთა განსაკუთრებით საშიში ინფექციური დაავადებები, მეცხოველეობა და მეფრინველეობა, ნიადაგმცოდნეობა, გაუდაბნობა და გადაძოვება, სურსათის უვნებლობა, კლიმატგონივრული სოფლის მეურნეობა, განათლების როლი აგრარულ სექტორში და აგროტურიზმი.

3.3 სატყეო სკოლა

„სატყეო სკოლის“ სასწავლო კურსის მიზანია ტყესთან დაკავშირებული საკითხებით დაინტერესებულ ახალგაზრდებს მისცეს სიღრმისეული ცოდნა, როგორც თეორიული, ისე პრაქტიკული ასპექტების გათვალისწინებით, აქტუალურ და საინტერესო თემებზე. მოსწავლეები გაეცნენ ისეთ საკითხებს, როგორცაა ტყის როლი მდგრადი განვითარების მიზნების მიღწევაში, ტყის ტიპები, ტყის შემქმნელი ძირითადი მერქნიანი სახეობები, მერქნული და არამერქნული რესურსები, მავნებლები, ტყის მდგრადი მართვის პრინციპები, ტყის ბიომრავალფეროვნება, კლიმატის ცვლილება და მისი გავლენა ტყეზე, ბუნებრივი საფრთხეები, ტყის ხანძრები, ენერგოეფექტურობა, ალტერნატიული სანვავი, როგორც ტყეზე ზენოლის შემცირების შესაძლებლობა, დაცული ტერიტორიები, ეკოტურიზმი, ტყეზე მონიტორინგისა და კანონალსრულების მექანიზმები, მეტყევის პროფესია და სატყეო განათლება. სატყეო სკოლის ონლაინ სასწავლო კურსი წარმატებით დაასრულა 32 მოსწავლემ, კურსი მოიცავდა როგორც თეორიულ სწავლებებს, ასევე პრაქტიკულ-საველე გასვლებს.

3.4 მწვანე ბანაკი - კლიმატის ელჩები

პროგრამა ახალგაზრდებს შესაძლებლობას აძლევს, აიმაღლონ ცნობიერება გარემოსდაცვით თემებზე და განახორციელონ პროექტები ადგილობრივ დონეზე. მონაწილეები 8 დღის განმავლობაში, დარგის სპეციალისტებთან ერთად მუშაობდნენ მათთვის საინტერესო გარემოსდაცვით თემებზე, მათ შორის, კლიმატის ცვლილების, ტყის რესურსების მართვის, ბიომრავალფეროვნების, თემზე დაფუძნებული კატასტროფის რისკის შემცირების შესახებ. ბანაკის მიზანს წარმოადგენს ახალგაზრდების გარემოსდაცვით აქტივობებში ჩართვის ხელშეწყობა და კლიმატის ცვლილებით გამოწვეული კატასტროფების რისკის შემცირების შესახებ მათი ცნობიერების ამაღლება, ასევე, გარემოსდაცვითი პროფესიების პოპულარიზაცია მოსწავლეებში. 2022 წლის განმავლობაში ორჯერ ჩატარდა, მონაწილეები კონკურსის საფუძველზე შეირჩნენ მთელი ქვეყნის მასშტაბით, რომელთა საშუალო ასაკი 16 წელი იყო, წლის განმავლობაში ჯამში 58 მოსწავლემ მიიღო კლიმატის ელჩის სტატუსი.

3.5 ახალგაზრდა მოხალისეები

გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრმა პროექტის „კლიმატის ცვლილებით გამოწვეული კატასტროფების რისკის შემცირება საქართველოში“ ფარგლებში, გამოაცხადა მოხალისეთა მიღებას შემდეგ სამიზნე მუნიციპალიტეტებში:

- გორი
- თელავი
- ახმეტა
- სიღნაღი
- ლაგოდეხი
- აბაშა
- სენაკი
- ხობი
- ქობულეთი
- სამტრედია

მოხალისეთა ქსელი აერთიანებს 15-17 წლის ახალგაზრდებს და ხელს უწყობს მათ აქტიურ ჩართულობას ადგილობრივ დონეზე საგანმანათლებლო აქტივობებში. პროგრამის ფარგლებში მოსწავლეები ორი თვის განმავლობაში ონლაინ შეისწავლიან ისეთ გარემოსდაცვით საკითხებს, როგორებიცაა: კომუნიკაციისა და პრეზენტაციის უნარები, მდგრადი განვითარების მიზნები, კლიმატის ცვლილება, კლიმატის ცვლილებით გამოწვეული კატასტროფების რისკის შემცირება, ტყის რესურსების მართვა, განახლებადი და ალტერნატიული ენერჯიები, ბიომრავალფეროვნება, წყლის რესურსების მართვა, ნარჩენების მართვა, ეკოსისტემური სერვისები.

4. გარემოსდაცვითი და აგრარული ცნობიერების დონის ამაღლება

გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრი ხელს უწყობს საზოგადოების ცნობიერების ამაღლებას შესაბამისი საინფორმაციო კამპანიების განხორციელების გზით, უზრუნველყოფს გარემოსდაცვით ინფორმაციაზე ხელმისაწვდომობას და გადანაცვითი მიღების პროცესში საზოგადოების ჩართულობას.

4.1 ცნობიერების დონის ამაღლებისა და საინფორმაციო სახის შეხვედრები

2022 წელს გარემოსდაცვითი და აგრარული მიმართულებით ჩატარებულ ცნობიერების დონის ასამაღლებელ ღონისძიებებში, ასევე საჯარო განხილვებში/დისკუსიებში, საინფორმაციო და სამუშაო შეხვედრებში მონაწილეობა მიიღო 6391-მა პირმა.

გაიმართა საინფორმაციო შეხვედრები თემებზე:

- **შეხვედრა მასწავლებლებთან “გარემოსდაცვითი და აგრარული განათლება სკოლაში“ პროგრამის ფარგლებში (50 პირი).**

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილე სოლომონ ჰავლიაშვილი და განათლებისა და მეცნიერების მინისტრის პირველი მოადგილე თამარ მახარაშვილი გადამზადებულ მასწავლებლებს შეხვდნენ და პედაგოგებს სერტიფიკატები და დამხმარე სახელმძღვანელოები - „გარემოსდაცვითი და აგრარული განათლება სკოლაში“ გადასცეს. „გარემოსდაცვითი და აგრარული განათლება სკოლაში“ პროგრამის სასკოლო სივრცეში ინტეგრირების მიზნით, დაწყებითი საფეხურის პედაგოგებისა და კურიკულუმის ექსპერტების გადამზადების პროცესი 2021 წელს დაიწყო და აქტიურად გრძელდება. გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრმა 5000-მდე დაწყებითი კლასის მასწავლებელი უკვე გადაამზადა.

- **მწარმოებლის გაფართოებული ვალდებულების (მგვ) რეესტრის პრეზენტაცია და მგვ პრინციპის დასაწერად მიღებული ოთხი ტექნიკური რეგლამენტის განხორციელების ვადების შესრულების საკითხები (120 პირი).**

მწარმოებლის გაფართოებულ ვალდებულებას (მგვ) დაქვემდებარებული პროდუქციის (ბატარეები და აკუმულატორები, საბურავები, ელექტრო და ელექტრონული მოწყობილობები და ზეთები) მწარმოებლებთან და იმპორტიორებთან ორი ფართომასშტაბიანი შეხვედრა გაიმართა. შეხვედრებზე მწარმოებლის გაფართოებული ვალდებულების (მგვ) პრინციპის დასაწერად საქართველოს მთავრობის მიერ 2020 წლის 25 მაისს მიღებული ოთხი ტექნიკური რეგლამენტის (ნარჩენი ზეთების მართვის, საბურავების ნარჩენების მართვის, ელექტრო და ელექტრონული მოწყობილობების ნარჩენების მართვის, ბატარეებისა და აკუმულატორების ნარჩენების მართვის) ამოქმედების ვადების საკითხებზე იმსჯელეს.

შეხვედრაზე სამინისტროს ნარჩენებისა და ქიმიური ნივთიერებების მართვის დეპარტამენტის მიერ ხაზი გაესვა მწარმოებლის გაფართოებული ვალდებულების ტექნიკური რეგლამენტების განხორციელების ვადებს და აღინიშნა, რომ ოთხი ტექნიკური რეგლამენტის ამოქმედების ვადების შესრულება უმნიშვნელოვანესია, რისთვისაც სამინისტროს მიერ არაერთი ნაბიჯი გადაიდგა მწარმოებლების პოზიციების, შენიშვნებისა და წინადადებების გათვალისწინების კუთხით.

● **სამრეწველო ემისიების შესახებ საქართველოს კანონის პროექტის გაცნობის მიზნით 5 საინფორმაციო შეხვედრა (137 პირი).**

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში საწარმოების წარმომადგენლებთან სამუშაო შეხვედრა გაიმართა. შეხვედრაზე დაბინძურების სტაციონალური წყაროებიდან მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევების უწყვეტი ინსტრუმენტული თვითმონიტორინგის წარმოების ვალდებულების და ელექტრონულ სისტემაში რეგისტრაციის მოთხოვნების საკითხები განიხილეს. შეხვედრებზე სხვადასხვა სექტორის წარმომადგენლებთან გამართულ შეხვედრაზე „სამრეწველო ემისიების შესახებ“ საქართველოს კანონის პროექტი და პროექტით გათვალისწინებული ვალდებულებები განიხილეს.

კანონის პროექტის მიხედვით, ქვეყანაში ახალი ინტეგრირებული სანებართვო სისტემა დაინერგება, რომლის მიზანია სამრეწველო საქმიანობის შედეგად ატმოსფერულ ჰაერში, წყალსა და მიწაში ემისიების პრევენცია, შემცირება და კონტროლი. პროექტი ითვალისწინებს ნარჩენების წარმოქმნის პრევენციასაც. ახალი კანონპროექტი ასოცირების შეთანხმებით გათვალისწინებული ვალდებულებების შესრულებას ისახავს მიზნად და მსხვილ სამრეწველო საწარმოებს ავალდებულებს, გარემოს დაბინძურების შესამცირებლად, თანამედროვე ტექნოლოგიების დანერგვა უზრუნველყონ.

● **შეიქმნა სკოლების ეკოკლუბების ქსელი და გაიმართა ქსელის პრეზენტაცია (37 პირი)**

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის ორგანიზებით, სკოლების ეკოკლუბების ქსელის პრეზენტაცია გაიმართა. ეკოკლუბების ქსელის შექმნის მიზანია ახალგაზრდების გარემოსდაცვითი თემებით დაინტერესება და მათი ჩართულობის გაზრდის ხელშეწყობა.

შეხვედრა გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის დირექტორის მოადგილემ, ეკატერინე ბენდელიანმა გახსნა. ღონისძიებაში მონაწილეობას იღებდნენ სკოლის მასწავლებლები და მოსწავლეები, რომლებმაც ეკოკლუბების საქმიანობის შესახებ პრეზენტაციები წარადგინეს და ცენტრის წარმომადგენლებთან ერთად, სამომავლო გეგმები და საგანმანათლებლო აქტივობები განიხილეს.

● **ხის დარგვის დღესთან დაკავშირებით გაიმართა გამწვანების აქცია ძეგვის თავშესაფარში (20 პირი)**

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის ორგანიზებით, ძეგვის თავშესაფარში გამწვანების აქცია გაიმართა. ღონისძიებაში მონაწილეობა გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილემ, სოლომონ ჰავლიაშვილმა და გაეროს განვითარების პროგრამის (UNDP) მუდმივმა წარმომადგენელმა საქართველოში, ნიკ ბერესფორდმა მიიღეს. თავშესაფრის ეზოში სხვადასხვა სახეობის 60-მდე ნერგი დაირგო. თავშესაფრის ბენეფიციარებს - მზრუნველობას მოკლებულ ბავშვებს, მოხუცებულებსა და შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირებს დარგვის და მოვლის ნესები ცენტრის წარმომადგენლებმა გააცნეს.

● **საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროსა** და საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს შორის, ასევე ცენტრსა და 8 უნივერსიტეტს შორის თანამშრომლობის მემორანდუმები გაფორმდა (27 პირი). მემორანდუმები გაფორმდა სსიპ განათლების ხარისხის განვითარების ეროვნული ცენტრთან, სსიპ ეროვნულ სატყეო სააგენტოსთან, **კავკასიის რეგიონული გარემოსდაცვით ცენტრთან**. მემორანდუმს ხელი გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილემ სოლომონ პავლიაშვილმა და განათლებისა და მეცნიერების მინისტრის მოადგილემ ნუნუ მიცკვეიჩმა მოაწერეს. მემორანდუმის მიზანია მხარეებს შორის თანამშრომლობის განმტკიცება უმაღლესი განათლებისა და მეცნიერების სფეროში გარემოსმცოდნეობის, ეკოლოგიის, ბუნებრივი გარემოსა და ველური ბუნების, ბუნებათსარგებლობის, გეოლოგიის, ჰიდროლოგიის, გარემოს დაცვის ტექნოლოგიის, აგრონომიის, საბადო-საპარკო მეურნეობის, მეტყევეობის, ვეტერინარიის, მევენახეობა-მელვინეობის მიმართულებებით. მემორანდუმი ხელს შეუწყობს აღნიშნულ პროგრამებზე წარჩინებული სტუდენტების წახალისებას „მწვანე სტიპენდიების“ სახით და სტაჟირების გავლას შესაბამის უწყებებში.

მხარეები ერთობლივად იმუშავენ სპეციალისტების ჩართულობის მაქსიმალურად წასახალისებლად უნივერსიტეტების სამაგისტრო და სადოქტორო პროგრამების კვლევითი კომპონენტის განხორციელების მიმართულებით.

- ატმოსფერული ჰაერის ხარისხი და მონიტორინგი მოსწავლეებისთვის (87 პირი).
- ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის სტუდენტებთან გარემოსდაცვით თემებზე ცნობიერების ამაღლების მიზნით შეხვედრა (27 პირი).
- ქვეყნის მასშტაბით გარემოსდაცვითი განათლების ღონისძიებათა კოორდინაციის გაუმჯობესების მიზნით, გარემოს დაცვის მოქმედებათა მეოთხე ეროვნული პროგრამის (2022-2026) შესაბამისად, სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრში შეიქმნა გარემოსდაცვითი განათლების საკოორდინაციო საბჭო. საბჭოს მიზანია ქვეყნის მასშტაბით გარემოსდაცვითი ცნობიერების ღონის ამაღლების ინიციატივების კოორდინირებული განხორციელების ხელშეწყობა. საბჭოში გაერთიანებული 28 წევრი სხვადასხვა სამთავრობო და არასამთავრობო ორგანიზაციიდან. საბჭოს მეორე სხდომას ესწრებოდა 36 პირი.
- ჩატარდა სტუდენტური კონფერენცია თემაზე “გარემოს დაცვა და მდგრადი განვითარება“ (31 მონაწილე).
- ცენტრთან თანამშრომლობით და უშუალო მონაწილეობით გაიმართა სტუდენტური კონფერენცია კლიმატის გლობალური ცვლილება და საქართველო: რისკები და გამონვევები (55 მონაწილე).
- წიგნის საერთაშორისო დღე ვაჟა-ფშაველას შვილთაშვილთან ერთად (17 პირი).
- ტაჯიკეთის რესპუბლიკის წარმომადგენლების ვიზიტი საქართველოში (20 პირი).
- მწვანე ჯილდოს კონკურსის შესახებ შეხვედრა დანყებითი საფეხურის მასწავლებლებთან (30 მასწავლებელი).
- 2022 წელს ცენტრის ორგანიზებითა და აქტიური ჩართულობით ჩატარდა 14 კონკურსი თემებზე: გარემოსდაცვით განათლების მნიშვნელობის, კლიმატის ცვლილებით გამონვეული კატასტროფების, ტყის მდგრადი მართვის, ბიომრავალფეროვნების, აგრარული საკითხების, ოზონის შრის დაცვის შესახებ, სადაც მონაწილეობას იღებდა ჯამში 1108 პირმა.
- კლიმატის ცვლილება და საზოგადოების ინფორმირების შესახებ საინფორმაციო შეხვედრა საზოგადოებასთან ურთიერთობის სამსახურების წარმომადგენლებთან (38 პირი).
- მწვანე ჯილდოს შესახებ ღია კარის დღე სკოლებისა და ბაღის აღმზრდელებისათვის (23 პირი).
- გარემოსდაცვითი განათლების მსოფლიო დღესთან დაკავშირებით ჩატარდა ცნობიერების ასამაღლებელი შეხვედრები 1 უნივერსიტეტსა და 5 სკოლაში (117 პირი).
- კლიმატის ცვლილების ჩარჩო კონვენციის მხარეთა რიგით 27-ე კონფერენციის შედეგები საკითხით დაინტერესებულ სტუდენტებთან შეხვედრა (63 პირი).
- კავკასიის უნივერსიტეტში წარჩინების მიმართულებით საინფორმაციო შეხვედრა (16 პირი).
- LEADER/CLLD მიდგომაზე დაფუძნებული ადგილობრივი მხარდაჭერის პროგრამის საჯარო განხილვა (23 პირი).

- კლიმატის ცვლილების ჩარჩო კონვენციის „პარიზის შეთანხმება“ - ის შესახებ საჯარო განხილვა ონლაინ (24 პირი).
- KMTP - დემო ვერსიის პრეზენტაცია (19 პირი).
- კლიმატის ცვლილებით გამოწვეული კატასტროფების რისკის შემცირების შესახებ ჯამში ჩატარდა სულ 105 შეხვედრა, სადაც ადგილობრივი თემების ჩართულობა ჯამურად 1821 პირს წარმოადგენდა (სემინარი, შეხვედრა).
- პროექტის (VET ფაზა 2) დასკვნითი შეხვედრა, რომელსაც დაესწრო 45 პირი.
- ორი საკონსულტაციო შეხვედრა მდგრადი საჯარო შესყიდვების შესახებ: საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან: დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს და თბილისის სატრანსპორტო კომპანიის საჯარო შესყიდვების სპეციალისტებთან (10 პირი).
- შეხვედრა მედიის წარმომადგენლებისთვის მწვანე ეკონომიკის შესახებ საქართველოში (29 პირი).
- მწვანე ეკონომიკის მედიატური ეკო-ინოვაციური სანარმოებში (38 პირი).
- სამუშაო შეხვედრა მდგრადი საჯარო შესყიდვების რეგულაციის რეფორმის შესახებ მცხეთის, გურიის და კახეთის ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენლებისთვის (72 პირი).
- მაღალი დონის დიალოგი მდგრადი საჯარო შესყიდვებისა და ეკო-ეტიკეტირების შესახებ საქართველოში (70 პირი).
- საინფორმაციო შეხვედრები: გურიის მცხეთა მთიანეთისა და კახეთის რეგიონში არსებული მუნიციპალიტეტების ადგილობრივი თვითმმართველობის, კერძო და არასამთავრობო სექტორის და კოლექტების წარმომადგენლებისთვის ტყის ახალი კოდექსით გათვალისწინებული ცვლილებების გაცნობისა და განხილვის მიზნით (103 პირი).
- განხორციელებული კვლევის პრეზენტაცია სკოლამდელი გარემოსდაცვითი განათლების პროგრამის განხორციელება საქართველოში (35 პირი).
- სკოლამდელი გარემოსდაცვითი განათლების პროგრამის განახლება (35 პირი).
- გაიმართა პროექტის პრეზენტაცია საქართველოს მეხუთე ეროვნული შეტყობინებისა და პირველი ორწლიური გამჭვირვალობის ანგარიშის დოკუმენტის სხვადასხვა თავების მომზადებაზე - პროექტის ამოცანები, მიზნები და განხორციელების ეტაპების და საბჭოს პირველი შეხვედრა (45 პირი)
- საანგარიშო პერიოდში სერტიფიცირება გაიარა მაცივარაგენტზე მომუშავე მოწყობილობების 39-მა ტექნიკოსმა.
- ცენტრის მიერ ორგანიზებულ საჯარო განხილვებში მონაწილეობა მიიღო 680-მდე პირმა.
- ეკოკლუბების ქსელის საინფორმაციო შეხვედრები 60 პირი.
- 2022 წელს ცენტრის ოფიციალური სოციალური ქსელის მეშვეობით ჰაერის დაცვისა და აგრარული საკითხების შესახებ გავრცელებულ ცნობიერების ასამაღლებელ კითხვარებში მონაწილეობა 350-მდე პირმა მიიღო.

4.2 ლექცია-სემინარები

საანგარიშო პერიოდში დისტანციურად და პირისპირ ფორმატში გაიმართა ლექცია-სემინარები, ვებინარები სკოლის მოსწავლეებისა და მასწავლებლებისთვის შემდეგი გარემოსდაცვითი და აგრარული დღეების აღსანიშნავად: ატმოსფერული ჰაერის მონიტორინგი და მართვა საქართველოში, ჭარბტენიანი ტერიტორიების მსოფლიო დღე, ფუტკრის მსოფლიო დღე, ტყის საერთაშორისო დღე, მტკვრის დაცვის დღე, მეტეოროლოგიის მსოფლიო დღე, გვალვასთან და გაუდაბნობასთან ბრძოლის მსოფლიო დღე, გეოლოგიის დღე. ვებინარები ასევე მოისმინეს ცენტრის მოხალისეებმა (19 მოხალისე). ჯამში ლექცია-სემინარები მოისმინა 870-მა მოსწავლემ და მასწავლებელმა.

4.3 სოციალური მედიაკამპანები

2022 წელს მომზადდა და გარემოსდაცვით ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის ოფიციალური სოციალური ქსელისა და ვებ-გვერდის საშუალები გავრცელდა 53 საინფორმაციო პოსტი და ბანერი და 3 ქვიზი, ასევე დაიგეგმა და გავრცელდა ხუთი საინფორმაციო კამპანა:

- მწვანე ჯილდოს შესახებ - 5 საინფორმაციო ბანერი.
- მწარმოებლის გაფართოებული ვალდებულების შესახებ - 7 საინფორმაციო ბანერი.
- „სუფთა ჰაერი ლურჯი ცისთვის“ - 5 საინფორმაციო ბანერი და 1 ქვიზი.
- მდგრადი საჯარო შესყიდვების შესახებ 10 საინფორმაციო ბანერი, 5 facebook ისტორია ეროვნული და საერთაშორისო ექსპერტების და გადაწყვეტილების მიმღები პირების მოსაზრებები მდგრადი საჯარო შესყიდვების შესახებ.
- წყლის მომარაგებისა და ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევების სახელმწიფო აღრიცხვის შესახებ - ორი საინფორმაციო ბანერი და ინფორმაცია ელ-ფოსტის საშუალებით.

გარდა ამისა, აგრარული მიმართულების პოპულარიზაციის მიზნით გავრცელდა ორი ქვიზი „შეამოწმე შენი ცოდნა სოფლის მეურნეობის სფეროში“. გავრცელდა საინფორმაციო ვიდეოები: ბანაკი - კლიმატის ელჩები, ახალგაზრდა ეკოლიდერების შესახებ, გარემოსდაცვითი დემოკრატიის პროგრამის ფარგლებში ცნობიერების ამაღლების მიზნით გავრცელდა 8 საინფორმაციო ვიდეორგოლი.

5. გარემოსდაცვითი და აგრარული კონკურსები

ცენტრი ყოველწლიურად უწევს ორგანიზებას აქტუალური გარემოსდაცვითი საკითხების შესახებ კონკურსებს, ასევე მონაწილეობს სხვა ორგანიზაციების მიერ გამოცხადებულ კონკურსებში, ვინაიდან ცნობიერების ამაღლების და საზოგადოების ჩართულობის ზრდის მნიშვნელოვან ინსტრუმენტს წარმოადგენს აქტუალურ საკითხებთან დაკავშირებული კონკურსების გამართვა სხვადასხვა სამიზნე აუდიტორიისთვის.

საანგარიშო პერიოდში, ცენტრის მიერ გამოცხადდა კონკურსები გარემოსდაცვითი განათლების, ბიომრავალფეროვნების, ოზონის შრის დაცვის, ტყის მდგრადი მართვის, ბუნებრივი კატასტროფების რისკის შემცირების თემებთან დაკავშირებით სხვადასხვა სამიზნე აუდიტორიისთვის.

5.1 მწვანე ჯილდო

კონკურსი „მწვანე ჯილდო“ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის მიერ 2018 წელს დაარსდა. კონკურსის მიზანია იმ პედაგოგებისა და აღმზრდელების გამოვლენა და წახალისება, რომლებიც სასწავლო პროცესში აქტიურად იყენებენ სახელმძღვანელოებს „სკოლამდელი გარემოსდაცვითი განათლება“ და „გარემოსდაცვითი და აგრარული განათლება სკოლაში“ და ზრუნავენ ბავშვების გარემოსდაცვითი და აგრარული განათლების ხელშეწყობაზე. 2022 წლის 5 ივნისს გარემოს დაცვის მსოფლიო დღის ფარგლებში, გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის კონკურსის „მწვანე ჯილდო“ გამარჯვებულები გამოვლინდნენ. „მწვანე ჯილდო - სკოლამდელი გარემოსდაცვითი განათლება 2022“ ახმეტის მუნიციპალიტეტის **სოფელ დუისის N1 საბავშვო ბაღის აღმზრდელმა**, ნონა მარგოშვილმა მოიპოვა, ხოლო „მწვანე ჯილდო - გარემოსდაცვითი და აგრარული განათლება სკოლაში 2022“ - ქ. ზესტაფონის რევაზ მუმლაძის სახელობის N7 საჯარო სკოლისა და ზესტაფონის მუნიციპალიტეტის სოფელ კლდეეთის საჯარო სკოლის ინგლისური ენის მასწავლებელმა, მარინე ფორჩხიძემ.

5.2 ესსეების კონკურსი თემაზე „გარემოსდაცვითი განათლების როლი ჩემს ყოველდღიურ ცხოვრებაში“

დედამიწის დღის აღნიშვნის ფარგლებში, გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრმა ორგანიზება გაუწია ესსეების კონკურსს თემაზე: „გარემოსდაცვითი განათლების როლი ჩემს ყოველდღიურ ცხოვრებაში“. კონკურსში მონაწილეობის მიღება შეეძლოთ IX, X, XI, XII კლასის ყველა იმ მოსწავლეს, რომლებიც დაინტერესებული არიან გარემოსდაცვითი საკითხებით და იაზრებენ გარემოსდაცვითი განათლების მნიშვნელობას. ახალგაზრდებს შესაძლებლობა ჰქონდათ მოეყოლათ საკუთარი უნიკალური ისტორია და გაეზიარებინათ ხედვები გარემოსდაცვითი განათლების მნიშვნელობის შესახებ. კონკურსში მონაწილეობა 300-მდე მოსწავლემ მიიღო მთელი ქვეყნის მასშტაბით, შერჩეული იქნა 10 საუკეთესო ესსე ავტორი და გამოვლინდა სამი საპრიზო ადგილი. პირველი ადგილი ახალციხის რაიონის სოფელ ანის საჯარო სკოლის მოსწავლემ, **მზია კაპანაძემ** დაიკავა.

5.3 ესსეების კონკურსი მოსწავლეებისათვის „ტყის მდგრადი მართვა ჩემ გარშემო“

გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრმა გამოაცხადა ესსეების კონკურსი მოსწავლეებისათვის „ტყის მდგრადი მართვა ჩემ გარშემო“. კონკურსში მონაწილეობის მიღება შეეძლოთ მე-9-დან მე-12 კლასის ჩათვლით მოსწავლეებს მთელი საქართველოდან, რომლებიც დაინტერესებული იყვნენ ტყის დაცვისა და მდგრადი მართვის საკითხებით და ჩართული იყვნენ გარემოსდაცვითი განათლების მიღებისა თუ გავრცელების პროცესში.

კონკურსი განხორციელდა გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის მიერ, „საქართველოში ტყის სექტორის რეფორმის განხორციელების მხარდაჭერა - ECO.Georgia“ პროექტის ფარგლებში, და მიზნად ისახავს მოსწავლეების ცნობიერების ამაღლებას ტყის მდგრადი მართვის, ამ მიმართულებით არსებული გამოწვევებისა და მათი გადაჭრის გზების შესახებ.

კონკურსის გამარჯვებული დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის პირველი საჯარო სკოლის მოსწავლე მარიამ ყოჩიაშვილია. მეორე ადგილი ზუგდიდის მუნიციპალიტეტის სოფელ განმუხურის საჯარო სკოლის მოსწავლემ მათე საჯიამ დაიკავა, ხოლო მესამე ადგილზე მცხეთის მუნიციპალიტეტის, სოფელ ნიჩბისის საჯარო სკოლის მოსწავლე მაია ალავერდაშვილი და მარტვილის მუნიციპალიტეტის, სოფელ ლეციცხვიას გელა ჭედიას სახელობის სკოლის მოსწავლე დათო ბერია გავიდნენ. გამარჯვებულ მოსწავლეებს წიგნის ვაუჩერები გადაეცათ.

5.4 ესსეების კონკურსი თემაზე “ჩემი მოხალისეობრივი როლი გარემოს დაცვაში“

გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრმა გაეროს განვითარების პროგრამის (UNDP) და შვედეთის მთავრობის მხარდაჭერით პროექტ “მმართველობის რეფორმის ფონდის” (GRF) ფარგლებში ჩაატარა ესსეების კონკურსს თემაზე: “ჩემი მოხალისეობრივი როლი გარემოს დაცვაში“.

კონკურსში მონაწილეობის მიღება შეეძლოთ IX-XII კლასის მოსწავლეებს მთელი საქართველოდან, რომლებიც ჩართულები არიან გარემოსდაცვით აქტივობებში, გარემოსდაცვითი განათლების მიღებისა თუ გავრცელების პროცესში. კონკურსის ფარგლებში, მოსწავლეებს უნდა წარმოედგინათ ნამუშევრები თავიანთი მოხალისეობრივი საქმიანობის შესახებ. კონკურსის მიზნად ისახავდა გარემოსდაცვითი გამოწვევების ინტეგრირებული აღქმის ხელის შეწყობას ახალგაზრდებში და გარემოსადმი მეგობრული ქცევისა და დამოკიდებულებების ჩამოყალიბებას.

კონკურსის აფხაზეთის მე-10 საჯარო სკოლის მოსწავლემ ელენე საჯიამ გაიმარჯვა. მეორე ადგილი ქ.თბილისის მე-4 საჯარო სკოლის მოსწავლე რეზი დგებუაძემ დაიკავა, ხოლო მესამე ადგილზე ლაფანანთკარის საჯარო სკოლის მოსწავლე მარიამ არაბული გავიდა. **გამარჯვებულ მოსწავლეებს ტექნიკის ვაუჩერები გადაეცათ.**

5.5 კონკურსი ჟურნალისტებისთვის „ერთად ოზონის შრის დასაცავად“

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს გარემოსდაცვითი ინფორმაციის და განათლების ცენტრმა, გაეროს განვითარების პროგრამასთან (UNDP) თანამშრომლობით ორგანიზება გაუწია მედიაკონკურსი ჟურნალისტებისთვის - „ერთად ოზონის შრის დასაცავად“. საკონკურსო ნამუშევრების წარდგენა შესაძლებელი იყო შემდეგ თემებზე:

- რა მნიშვნელობა აქვს ოზონის შრეს და რას ვაკეთებთ მის დასაცავად
- საყოფაცხოვრებო ტექნიკის გავლენა ოზონის შრის დაცვაში
- კანონი ოზონის შრის სადარაჯოზე

კონკურსის შედეგად, გარემოსდაცვით საკითხებზე მომუშავე სამი გამარჯვებული ჟურნალისტი გამოვლინდა.

გამარჯვებულები ნინა სამადაშვილი, ნინო გიორგობიანი და გელა მამულაშვილი გახდნენ. სტატიები ქართულ მედიაპლატფორმებზე გამოქვეყნდა.

ჟურნალისტების მიერ წარმოდგენილ სტატიებსა და ბლოგებში აღწერილია ოზონის შრესთან დაკავშირებული ვითარება, შესაბამისი პოლიტიკის გატარების მნიშვნელობა და თითოეული ადამიანის ინდივიდუალური ქცევის წვლილი ჯანსაღი გარემოსთვის.

5.6 ფოტოკონკურსი „ბიომრავალფეროვნება ჩემს ობიექტში“

ბიომრავალფეროვნების საერთაშორისო დღესთან დაკავშირებით გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრმა ორგანიზება გაუწია ფოტოკონკურსს „ბიომრავალფეროვნება ჩემს ობიექტში“. კონკურსის მიზანს წარმოადგენდა ველური ბუნების ფოტოგრაფიის პოპულარიზაციისა და წახალისების გზით ბუნებრივი მემკვიდრეობის - ბუნებრივი ეკოსისტემების, ჰაბიტატების, ველური ფაუნისა და ფლორის სახეობების შესახებ საზოგადოებების ინფორმირება და ცნობიერების ამაღლება.

კონკურსში მონაწილეობა შეეძლოთ, როგორც პროფესიონალ, ასევე მოყვარულ ფოტოგრაფებს.

პირველი ადგილი ნიკა მელიქიშვილმა დაიკავა ფოტოკადრით „ირემი“, მეორე ადგილზე გავიდა პაატა ვარდანაშვილი ფოტოსურათით „თოლიები ბათუმში“, მესამე ადგილი კი, ნიკა ქერდიკოშვილმა მოიპოვა ფოტოთი „სალი კლდის ჯარისკაცები“. სოციალური ქსელის რჩეული გახდა ქეთი ზარანდიას ფოტოსურათი „კუმურდოს უგუმბათო ტაძარი“.

კონკურსის გამარჯვებულებს საჩუქრები ცენტრთან ერთად კომპანია „კარფურის“ წარმომადგენელმა გადასცა.

5.7 კონკურსი რეგიონული მედიის წარმომადგენლებისთვის

გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრმა, პროექტის - „კლიმატის ცვლილებით გამოწვეული კატასტროფების რისკების შემცირება საქართველოში“ ფარგლებში, რეგიონული მედიის წარმომადგენლებისათვის გამოაცხადა კონკურსს.

კონკურსში მონაწილეობის მიღება შეეძლოთ ნებისმიერი რეგიონული მედიის წარმომადგენელს, რომელიც მოამზადებდა საკონკურსო მასალას კლიმატის ცვლილებით გამოწვეული კატასტროფების რისკების შემცირების თემაზე. ამასთან, შესაძლებელი იყო გუნდური საკონკურსო ნამუშევრის წარდგენა.

კონკურსის მიზანს წარმოადგენდა მედიის როლის გაძლიერება კლიმატის ცვლილებით გამოწვეული კატასტროფების რისკის შემცირების თემაზე მუშაობაში და საზოგადოების ცნობიერების ამაღლება და ინფორმაციის მიწოდება როგორც კლიმატის ცვლილებით გამოწვეული კატასტროფების რისკების შემცირებაზე საქართველოში, ასევე, ამ მიმართულებით სახელმწიფო პოლიტიკაზე.

მედიაკონკურსში აჭარის ტელევიზიის ჟურნალისტმა ლევან ურიდიამ გაიმარჯვა.

5.8 კონკურსი სათემო ორგანიზაციებისთვის „შექმენი უსაფრთხო თემი“

გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრმა, გაეროს განვითარების პროგრამის (UNDP) ხელშეწყობით პროექტის - „კლიმატის ცვლილებით გამოწვეული კატასტროფების რისკის შემცირება საქართველოში“ ფარგლებში კონკურსი სათემო ორგანიზაციებისთვის - „შექმენი უსაფრთხო თემი“ გამოაცხადა.

ონკურსის მიზანია ადგილობრივ დონეზე კლიმატის ცვლილებით გამოწვეული ბუნებრივი საფრთხეების ზემოქმედების შემცირების ხელშეწყობა, თემის მედეგობის გაძლიერება დაინტერესებული მხარეების მაქსიმალური ჩართულობით, ბუნებრივი საფრთხით გამოწვეული კატასტროფების შესახებ ცოდნისა და ცნობიერების ამაღლება.

წარმოდგენილი პროექტი დაკავშირებული უნდა ყოფილიყო პროგრამით გათვალისწინებული 7 ბუნებრივი საფრთხიდან (წყალდიდობა, სეტყვა, ღვარცოფი, მწყერი, გვალვა, ძლიერი ქარი, ზვავი) ერთ-ერთთან, რომელიც გამოწვევას წარმოადგენდა როგორც მუნიციპალიტეტისათვის, ისე თემისთვის.

კონკურსში „შექმენი უსაფრთხო თემი“ გამარჯვებული ლაგოდების მუნიციპალიტეტის სათემო ორგანიზაცია „კედელი“ გახდა.

5.9 კონკურსი სკოლებისთვის "ისწავლე უსაფრთხო გარემოში"

გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრმა ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებებისთვის ორგანიზება გაუწია საგრანტო კონკურსს - „ისწავლე უსაფრთხო გარემოში“. კონკურსი გამოცხადდა პროგრამის „კლიმატის ცვლილებით გამოწვეული კატასტროფების რისკის შემცირება საქართველოში“ ფარგლებში, რომელიც დაფინანსებულია საქართველოს მთავრობის, კლიმატის მწვანე ფონდის, შვედეთისა და შვეიცარიის მთავრობების მიერ და ხორციელდება გაეროს განვითარების პროგრამის მხარდაჭერით (UNDP). კონკურსის მიზანს წარმოადგენდა ადგილობრივ დონეზე კლიმატის ცვლილებით გამოწვეული ბუნებრივი საფრთხეების ზემოქმედების შემცირების ხელშეწყობა, ბუნებრივი საფრთხით გამოწვეული კატასტროფების შესახებ ცოდნისა და ცნობიერების ამაღლება და თემის მედეგობის გაძლიერება დაინტერესებული მხარეების მაქსიმალური ჩართულობით.

კონკურსის „ისწავლე უსაფრთხო გარემოში“ პირველი ადგილი ლაგოდების მუნიციპალიტეტის სოფელ აფენის N2 საჯარო სკოლამ, ხოლო მეორე ხობის მუნიციპალიტეტის პატარა ფოთის საჯარო სკოლამ დაიკავა.

5.10 კოლეჯების აგრო-ლიგა

პროფესიული სასწავლებლების კურსდამთავრებული პირების და სტუდენტებისთვის აგრო-ლიგის კონკურსი გამოცხადდა.

აგრო-ლიგა ცოდნის დემონსტრირების კონკურსია, რომლის მიზანია საქართველოში აგრარული სფეროს პროფესიული განათლების სექტორის განვითარების ხელშეწყობა.

პროექტი ხორციელდება სოფლის მეურნეობის განვითარების ასოციაციის მიერ, ინოვაციების და ცვლილებების ინსტიტუტის დაკვეთით, გაეროს განვითარების პროგრამის (UNDP) და შვეიცარიის განვითარებისა და თანამშრომლობის სააგენტოს (SDC) პროექტის („საქართველოში სოფლის მეურნეობასთან დაკავშირებული პროფესიული განათლებისა და გადამზადების სისტემის მოდერნიზაცია VET ფაზა 2“) ფარგლებში.

პროექტის პარტნიორია გარემოსდაცვითი ინფორმაციის და განათლების ცენტრი.

საკონკურსო თემები მოიცავდა მეხილეობას, მეფუტკრეობას, სატყეო საქმესა და გარემოს დაცვას.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილემ, სოლომონ პავლიაშვილმა

კონკურსის „კოლეჯების აგრო-ლიგა“ გამარჯვებულები დააჯილდოვა. გამარჯვებულებს

სერტიფიკატები და საჩუქრები გადაეცათ.

6. ელექტრონული სასწავლო კურსები

გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრი ყოველწლიურად შეიმუშავებს სხვადასხვა სახისა და თემატიკის შესახებ ელექტრონულ სასწავლო კურსებს, რაც შესაძლებლობას აძლევს დაინტერესებულ საზოგადოებას, დისტანციურ რეჟიმში გაიაროს თვითრეგულირებადი სასწავლო კურსები.

6.1 „გარემოსდაცვითი და აგრარული განათლება სკოლაში“

კურსის მიზანს წარმოადგენს გარემოსდაცვითი და აგრარული თემების ინტეგრირება სწავლების პროცესში. სასწავლო მოდული შედგება 8 თემისგან, რომლებიც სრულიად თანხვედრაშია ცენტრის მიერ შემუშავებულ სახელმძღვანელოსთან „გარემოსდაცვითი და აგრარული განათლება სკოლაში“. კურსზე დარეგისტრირება, სრულიად უფასოდ შეეძლება დაწყებითი საფეხურის სკოლის პედაგოგებს. ასინქრონული მოდული აერთიანებს ვიდეოებს, პრეზენტაციებს, სავარჯიშოებს, შემაჯამებელ ტესტებს. სასწავლო კურსი განთავსებულია მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ეროვნული ცენტრის სასწავლო ვებ-გვერდზე - edx.emis.ge

6.2 „მწვანე ეკონომიკის ელექტრონული კურსი“

კურსი მოგვითხრობს ინკლუზიური მწვანე ეკონომიკის ძირითადი ცნებების, პოლიტიკის ინსტრუმენტებისა და საერთაშორისო სტრუქტურის შესახებ.

საერთაშორისო პლატფორმაზე განთავსებულია მწვანე ეკონომიკის 5 ქართულენოვანი მოდული, რომელიც ხელმისაწვდომია ყველა დაინტერესებული პირისთვის - სამინისტროებისა და ადგილობრივი თვითმმართველობების წარმომადგენლებისთვის, კერძო სექტორისთვის, ასევე გარემოსდაცვითი მმართველების, უმაღლესი სასწავლებლების პედაგოგების, მკვლევარებისა და სტუდენტებისთვის. ელექტრონული კურსი მოიცავს ინტერაქტიულ გაკვეთილებს, ქვიზებს, კითხვარებს. კურსში მოცემული ყველა ეტაპის წარმატებით დახურვის შემთხვევაში, პირი მიიღებს სერტიფიკატს. პირველად სასერტიფიკატო კურსზე მსურველთა რეგისტრაცია ევროკავშირის მწვანე კვირეულის ფარგლებში 2021 წელს გამოცხადდა.

სასწავლო კურსი განთავსებულია საგანმანათლებლო პლატფორმაზე - unccelearn.org, მსოფლიოს წამყვანი საგანმანათლებლო პლატფორმის მწვანე ეკონომიკის სასერტიფიკატო კურსი არის უფასო.

6.3 „გარემოსდაცვითი დემოკრატიის პრინციპები“

ქვეყანაში ორჰუსის კონვენციის განხორციელებისა და გარემოსდაცვითი ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის და გადაწყვეტილების მიღების პროცესში საზოგადოების ჩართულობის ხელშეწყობის მიზნით შეიქმნა გარემოსდაცვით დემოკრატიაზე სასწავლო მოდულის სტუდენტებისა და დაინტერესებული პირებისთვის.

გარემოსდაცვითი დემოკრატიის ელექტრონული სასწავლო კურსი არის გარემოსდაცვითი დემოკრატიის პირველი ქართულენოვანი ელექტრონული სასწავლო კურსი, რომელიც შედგება ორი მოდულისაგან: 1. გარემოსდაცვითი დემოკრატიის არსი, გარემოსდაცვითი უფლებები და პასუხისმგებლობები; 2. ადგილობრივი თვითმმართველობების უფლებამოსილებები და გარემოსდაცვითი დემოკრატია.

კურსი მიზნად ისახავს გარემოსდაცვითი დემოკრატიის, ანგარიშვალდებულების და სამოქალაქო ჩართულობის ხელშეწყობას გარემოსდაცვითი და კლიმატის ცვლილებასთან დაკავშირებული გადაწყვეტილების მიღების პროცესებში. ასევე, საერთაშორისო და ადგილობრივ დონეზე გარემოსდაცვითი დემოკრატიის საუკეთესო პრაქტიკის გაზიარებას. კურსი მოიცავს საკითხის შესაბამის თეორიულ მასალას, პრაქტიკულ მაგალითებს (ევროპული და ქართული რეალობიდან), სავარჯიშოებს, დავალებებსა და ფოტო/ვიდეო მასალას. აღნიშნული ელექტრონული სასწავლო კურსი შეიქმნა გაერთიანებული სამეფოს მთავრობის ფინანსური მხარდაჭერით. კურსი განთავსებულია ვესტმინსტერის დემოკრატიის ფონდის სასწავლო პლატფორმაზე - learning.wfd.org

7. გარემოსდაცვით ინფორმაციაზე ხელმისაწვდომობა და გადაწყვეტილების მიღების პროცესში საზოგადოების ჩართულობის უზრუნველყოფა

გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრი ქვეყნის მასშტაბით გარემოსდაცვით საკითხებთან დაკავშირებული ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის, გადაწყვეტილებების მიღების პროცესში საზოგადოების მონაწილეობისა და ამ სფეროში მართლმსაჯულების საკითხებზე ხელმისაწვდომობის შესახებ კონვენციის (ორჰუსის კონვენცია) შესრულებაზე ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი პასუხისმგებელი პირია, აქედან გამომდინარე ცენტრი საქმიანობას წარმართავს გარემოსდაცვით ინფორმაციაზე ხელმისაწვდომობის ხელშეწყობის, საზოგადოების ინფორმირების და გადაწყვეტილების მიღების პროცესში მოქალაქეთა ჩართულობის უზრუნველყოფის მიმართულებით. ამ ამოცანის შესასრულებლად, ცენტრი აქტიურად იყენებს სატელევიზიო, ინტერნეტ და სოციალური ქსელების პლატფორმებს, რაც ცენტრს საშუალებას აძლევს, ხელმისაწვდომი გახადოს

გარემოსდაცვითი ინფორმაცია თითოეული დაინტერესებული პირისთვის.

ცენტრის ელ.ფოსტის, facebook და web გვერდების მეშვეობით საჯაროდ გავრცელდა ინფორმაცია 26 საჯარო განხილვის შესახებ - კანონის პროექტების, კანონში ცვლილების შეტანის, მენეჯმენტის გეგმების, დადგენილების პროექტების, დადგენილებაში ცვლილების პროექტების, ადგილობრივი მხარდაჭერის პროგრამის, მოქმედებათა ეროვნული პროგრამის და ა.შ შესახებ.

ცენტრის ოფიციალურ facebook და web გვერდების მეშვეობით გავრცელდა სამინისტროს მიერ გამოქვეყნებული სკოპინგის 75, გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიღების თაობაზე 60, სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასების შესახებ 1 განცხადება. გარდა ამისა, საქართველოს მასშტაბით გამოქვეყნებულ გაზეთში მთელი წლის განმავლობაში ვრცელდებოდა ინფორმაცია საჯარო განხილვასთან დაკავშირებით, ჯამში გამოქვეყნდა 136 განცხადება.

ცენტრის 25000-მდე facebook გამომწერს აქვს შესაძლებლობა ყოველდღიურ რეჟიმში მიიღოს პასუხი მისთვის საინტერესო კითხვებზე. ასევე, ცენტრის ელ-ფოსტის 6000-მდე გამომწერს პერიოდულ რეჟიმში ეგზავნება ინფორმაცია სხვადასხვა მნიშვნელოვანი გარემოსდაცვითი და აგრარული საკითხის შესახებ.

8. პროექტები

გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრი მუდმივად თანამშრომლობს საერთაშორისო პარტნიორებთან: გაეროს განვითარების პროგრამა (UNDP), შვეიცარიის განვითარებისა და თანამშრომლობის სააგენტო (SDC), შვედეთის საერთაშორისო განვითარების სააგენტო (SIDA), ავსტრიის განვითარების სააგენტო (ADA), ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაცია (OECD), ევროკავშირის წარმომადგენლობა საქართველოში, გერმანიის საერთაშორისო თანამშრომლობის საზოგადოება (GIZ), კლიმატის მწვანე ფონდი (GCF), ვესტმინსტერის დემოკრატიის ფონდი (WFD), გლობალური გარემოსდაცვითი ფონდი (GEF), ევროპის უსაფრთხოებისა და თანამშრომლობის ორგანიზაცია (OSCE), გაეროს გარემოსდაცვითი პროგრამა (UNEP), ბუნების დაცვის საერთაშორისო კავშირი (IUCN), ბუნების დაცვის მსოფლიო ფონდი (WWF), კავკასიის გარემოსდაცვითი არასამთავრობო ორგანიზაციების ქსელი (CENN), იაპონიის მთავრობა.

აღნიშნული ორგანიზაციების ჩართულობითა და მათთან თანამშრომლობით ცენტრი ყოველ წლიურად ახორციელებს მნიშვნელოვან პროექტებს გარემოსდაცვითი და აგრარული განათლების, ცნობიერების დონის ამაღლების, ტყის მდგრადი მართვის, კლიმატის ცვლილების, მწვანე ეკონომიკის, მდგრადი საჯარო შესყიდვების მიმართულებით.

2022 წელს ცენტრი ახორციელებდა აქტივობებს შემდეგი პროექტების ფარგლებში:

8.1 საქართველოს მხარდაჭერა მდგრადი საჯარო შესყიდვებისა და დამატებითი ინსტრუმენტების განვითარებაში

ევროკავშირის მიერ დაფინანსებული eu4environment პროგრამის ფარგლებში, გაეროს გარემოსდაცვითი პროგრამა გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრთან და სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტოსთან თანამშრომლობით 2022 წელს აქტიურად მუშაობდა მდგრადი საჯარო შესყიდვების დანერგვისა და პოპულარიზაციის მიმართულებით. სახელმწიფო შესყიდვების ახალ კანონპროექტში აისახა მდგრადი საჯარო შესყიდვების პრინციპები და შემუშავდა შესაბამისი კანონქვემდებარე აქტის პროექტი. აღნიშნული ღონისძიებები მოიცავს კანონმდებლობის გაუმჯობესებას მდგრადი საჯარო შესყიდვების დებულებების დასაწესებლად.

დაგეგმილია საჯარო უწყებების, აგრეთვე, ბიზნეს სექტორის, მათ შორის, მცირე და საშუალო საწარმოების და ბიზნეს ასოციაციების ცნობიერების ამაღლება მდგრადი საჯარო შესყიდვების სარგებლის შესახებ, რისთვისაც ცენტრმა ჩაატარა ეროვნული დონის დიალოგი, რომელიც მიზნად ისახავდა მდგრადი საჯარო შესყიდვებისა და ეკოეტიკეტირების მიმართულებით განხორციელებული აქტივობების მხარდაჭერას, აგრეთვე, მდგრადი საჯარო შესყიდვების სარგებლიანობისა და ეკოეტიკეტირების სისტემის მნიშვნელობის თაობაზე ცნობიერების ამაღლებას. ცენტრის ორგანიზებით, პრესტური გაიმართა იმ მცირე და საშუალო საწარმოებში, სადაც ეკო-ინოვაციური მიდგომები გამოიყენება. მონაწილეებმა დაათვალიერეს საწარმოები, რომლებმაც უკვე გადადგეს გარკვეული ნაბიჯები თავიანთი წარმოების პროცესის გამწვანებისკენ. მდგრადი საჯარო შესყიდვების შესახებ გაიმართა საკონსულტაციო შეხვედრები და ტრენინგები სხვადასხვა სამიზნე აუდიტორიასთან, ასევე გამოცხადდა მწვანე ეკონომიკის ელექტრონული კურსი. გარდა ამისა, საზოგადოების ცნობიერების ამაღლების მიზნით შემუშავდა ცენტრის ვებ-გვერდზე განთავსდა საქართველოს მდგრადი საჯარო შესყიდვების სახელმძღვანელო და ბროშურა.

8.2 საქართველოში სატყეო სექტორის რეფორმის განხორციელების ხელშეწყობა – ECO.Georgia

პროექტი შემუშავდა საქართველოს მთავრობის მხარდასაჭერად ტყის სექტორის გარდამქმნელი რეფორმის განხორციელებაში, რათა მთელი ქვეყნის ტყეები ტყის მდგრადი მართვის ჩარჩოს დაექვემდებაროს.

პროექტის ფარგლებში, გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის ორგანიზებით, ტყის ახალი კოდექსით გათვალისწინებული ცვლილებების გაცნობისა და განხილვის მიზნით გურიის, კახეთისა და მცხეთა-მთიანეთის რეგიონებში საინფორმაციო შეხვედრები გაიმართა. შეხვედრები ადგილობრივი თვითმმართველობების, სათემო/არასამთავრობო ორგანიზაციების, საგანმანათლებლო დაწესებულებების და კერძო სექტორის წარმომადგენლებთან ჩატარდა. საინფორმაციო შეხვედრების მიზანია ტყის მდგრადი მართვის პროცესში საზოგადოების შესაძლო სარგებლის გაცნობა და ამ პროცესში დაინტერესებული მხარეების ჩართულობის საჭიროების შესახებ ინფორმაციის მიწოდება. მონაწილეები გაეცნენ საქართველოს ტყის კოდექსს, გამოწვევებსა და ტყის მდგრადი მართვის პრინციპების გამოყენების შესაძლებლობას რეგიონში. მიიღეს ინფორმაცია ენერგოეფექტური და ალტერნატიული საწვავისა და ტყეზე სახელმწიფო კონტროლის გაუმჯობესების შესახებ. აღნიშნული პროექტის ფარგლებში ჩატარდა კონკურსი „ტყის მდგრადი მართვა ჩემ გარშემო“. კონკურსის მიზანი იყო მოსწავლეების ცნობიერების ამაღლება ტყის მდგრადი მართვის, ამ მიმართულებით არსებული გამოწვევებისა და მათი გადაჭრის გზების შესახებ. ასევე, ჩატარდა ორ-თვიანი ონლაინ სასწავლო კურსი „სატყეო სკოლა“ სკოლის მოსწავლეებისთვის, რომელიც მიზნად ისახავდა მოსწავლეებში ინტერესის გაღვივებას და სატყეო მიმართულების პროფესიის პოპულარიზაციას, კურსი წარმატებით 32 მოსწავლემ დაასრულა. მოსახლეობის ცნობიერების ამაღლებისა და პროექტის სარგებლის შესახებ ინფორმაციის მარტივად მიღების მიზნით შემუშავდა და დაიბეჭდა ბროშურა პროექტის ფარგლებში განსახორციელებელი აქტივობებისა და მისაღები შედეგების შესახებ.

8.3 საზოგადოების მონაწილეობის მექანიზმების გაძლიერება გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიღების პროცესებში და გარემოსდაცვითი განათლების ხელშეწყობა

პროექტი ხორციელდება გაეროს განვითარების პროგრამის (UNDP) და შვედეთის მხარდაჭერით და მიზნად ისახავს ქვეყანაში კარგი მმართველობის სისტემის შექმნის ხელშეწყობას, გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილებების მიღების პროცესში საზოგადოების მონაწილეობის ნახალისების, გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლების და ცენტრის შესაძლებლობების გაძლიერების გზით, რაც უზრუნველყოფს გარემოსდაცვითი მიმართულებით არსებული ხარვეზების აღმოფხვრას. პროექტის ფარგლებში ჩატარდა “სკოლამდელი გარემოსდაცვითი განათლების პროგრამის განხორციელების შეფასების” კვლევა, რომლის მიზნებზე დაყრდნობითაც განახლდა სკოლამდელი გარემოსდაცვითი განათლების პროგრამა.

ასევე, განხორციელდა კვლევა “გარემოსდაცვითი განათლებისა და ცნობიერების დონის შეფასება ეროვნულ დონეზე”, რომლის მიზანს წარმოადგენდა სტატისტიკური და ანალიტიკური მონაცემების შეგროვება გარემოსდაცვითი განათლებისა და ცნობიერების დონის შესახებ, რაც გახდება ინსტრუმენტი გრძელვადიანი და მონაცემებზე დაფუძნებული გარემოსდაცვითი განათლების პოლიტიკის შემუშავებისთვის.

პროექტის ფარგლებში, ასევე, გაიმართა ცნობიერების ასამაღლებელი შეხვედრები ახალგაზრდებისა და მოწყვლადი ჯგუფებისთვის. მათ შორის, ნერგების დარგვის ღონისძიება ძეგვის თავშესაფრის ბენეფიციარების ჩართულობით, სტუდენტური კონფერენცია „გარემოსდაცვითი განათლება და მდგრადი განვითარება“ საქართველოს სხვადასხვა უნივერსიტეტების წარმომადგენლების მონაწილეობით, ესეების კონკურსი თემაზე “ჩემი მოხალისეობრივი როლი გარემოს დაცვაში” სკოლის მოსწავლეებისთვის და გამარჯვებულთა დაჯილდოების ღონისძიება, ცენტრის ინიციატივით შექმნილი, სკოლების ეკოკლუბების ქსელის პრეზენტაცია, სადაც მონაწილეობდა 15-ზე მეტი სკოლა საქართველოს მასშტაბით, ჩატარდა 6 ვორქშოპი აქტუალურ გარემოსდაცვით თემებზე სკოლის მოსწავლეებისა და სტუდენტებისთვის.

ცენტრის შესაძლებლობების გაძლიერების მიზნით, ცენტრის თანამშრომელთათვის და სტაჟიორებისთვის ჩატარდა ტრენინგები თემებზე: გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიღების პროცესში საზოგადოების მონაწილეობის მექანიზმები; გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსით გათვალისწინებული გადაწყვეტილებების მიღების პროცესში საზოგადოების ინფორმირება და მონაწილეობა; გარემოსდაცვითი პასუხისმგებლობა, გარემოსდაცვითი პროგრამა, პროგრამის კომისია, კომისიის სამდივნო.

8.4 მრავალმხრივი საფრთხეების ადრეული გაფრთხილების სისტემის გაფართოება და კლიმატთან დაკავშირებული ინფორმაციის გამოყენება საქართველოში

პროექტი მიზნად ისახავს საქართველოს მოსახლეობაზე, საარსებო გარემოსა და ინფრასტრუქტურაზე კლიმატის ცვლილებით გამოწვეული ბუნებრივი საფრთხეების ზემოქმედების შემცირებას, ეროვნულ დონეზე მოქმედი, მრავალმხრივი საფრთხეების ადრეული შეტყობინების სისტემის (MHEWS) უზრუნველყოფითა და ადგილობრივ დონეზე რისკის შესახებ ინფორმირებული მოქმედების გზით.

პროექტის ფარგლებში 2022 წელს გაიცა 32 სტიპენდია გარემოსდაცვითი სამაგისტრო პროგრამების სტუდენტებისთვის. ჩატარდა 3 თემატური კონკურსი ბუნებრივი კატასტროფებით გამოწვეული რისკის შემცირების თემატიკასთან დაკავშირებით და გამოვლინდა 3 გამარჯვებული, რომლებსაც პროექტების განხორციელებისთვის გადაეცათ საჭირო თანხები, ასევე ჩატარდა მედიაკონკურსი საუკეთესო სიუჟეტის გამოსავლენად კლიმატის ცვლილების და კატასტროფის შემცირების შესახებ. პროექტის ფარგლებში, ასევე, ჩატარდა ორი მწვანე ბანაკი 15-17 წლის მოსწავლეებისთვის, განხორციელდა ონლაინ პროგრამა ახალგაზრდა მოხალისეებისთვის, ადგილობრივ დონეზე კლიმატის ელჩების მიერ განხორციელდა ახალგაზრდული პროექტები. გარდა ამისა, საანგარიშო პერიოდში გადამზადდნენ სკოლის მასწავლებლები და დირექტორები კლიმატის ცვლილებით გამოწვეული კატასტროფებისა და საგანგებო სიტუაციების მართვის გეგმების მნიშვნელობის შესახებ. ჩატარდა სულ 105 შეხვედრა, სადაც ადგილობრივი თემების ჩართულობა ჯამურად 1821 პირს წარმოადგენდა (ტრენინგი, სემინარი, შეხვედრა).

8.5 საქართველოში სოფლის მეურნეობასთან დაკავშირებული პროფესიული განათლების მოდერნიზაცია

გაეროს განვითარების პროგრამისა (UNDP) და შვეიცარიის განვითარებისა და თანამშრომლობის სააგენტო (SDC) დაფინანსებით მიმდინარე პროექტის - „საქართველოში სოფლის მეურნეობასთან დაკავშირებული პროფესიული განათლების მოდერნიზაცია (ფაზა 2)“ მიზანია საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის ინსტიტუციური შესაძლებლობის გაზრდა და სოფლის მეურნეობის სფეროში მომზადება-გადამზადების მექანიზმების შემოღების ხელშეწყობა, რაც მოიცავს ხარისხის უზრუნველყოფის მექანიზმების შექმნას საერთაშორისო პრაქტიკაზე დაყრდნობით და ცენტრის თანამშრომელთა შესაძლებლობების გაძლიერებას. 2022 წლის განმავლობაში ცენტრმა პროექტის ფარგლებში ჩაატარა ტრენინგები სამინისტროს თანამშრომლებისთვის.

პროექტის მხარდაჭერით ცენტრმა განხორციელების უფლება მოიპოვა ცენტრის მიერ მომზადებული პროფესიული მომზადების/გადამზადების 3 პროგრამისთვის: ტყის ინვენტარიზაცია და ტაქსაცია, გარემოსდაცვითი მმართველი, სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობის კლიმატგონივრული დაგეგმვა.

ჩატარდა სოფლის მეურნეობის პროფესიული განათლების სექტორის საჭიროებათა კვლევა აგრარულ სფეროში დასაქმებული პირების პროფესიული განვითარების შესაძლებლობების გამოსავლენად. სოფლის მეურნეობის მიმართულებით ცნობიერების ამაღლების მიზნით განხორციელდა საინფორმაციო სოციალური მედია კამპანია, რომლის ფარგლებშიც შემუშავდა 15-მდე საინფორმაციო პოსტი და 2 ქვიზი- „შეამოწმე შენი ცოდნა სოფლის მეურნეობის სფეროში“ რომლებიც გავრცელდა სოციალური მედიით. შემუშავდა გრაფიკული საინფორმაციო ვიდეორგოლი კლიმატგონივრული სოფლის მეურნეობის შესახებ.

8.6 საქართველოს მეხუთე ეროვნული შეტყობინებისა და პირველი ორწლიური გამჭვირვალობის ანგარიშის შემუშავება გაეროს კლიმატის ცვლილების ჩარჩო კონვენციის (UNFCCC) მიმართ (5NC/1 BTR)

პროექტი ხორციელდება გლობალური გარემოსდაცვითი ფონდისა (GEF) და გაეროს განვითარების პროგრამის (UNDP) მხარდაჭერით და მისი ამოცანაა დახმარება გაუნიოს საქართველოს მთავრობას გაეროს კლიმატის ცვლილების ჩარჩო კონვენციის მიმართ მეხუთე ეროვნული შეტყობინებისა და პირველი ორწლიური გამჭვირვალობის ანგარიშის შემუშავებაში, იმ ვალდებულებების შესაბამისად, რომელიც საქართველომ, როგორც გაეროს კლიმატის ცვლილების ჩარჩო კონვენციის პირველი დანართის არანეგრმა ქვეყანამ აიღო. ამასთან, პროექტი გააძლიერებს არსებულ ინსტიტუციურ სტრუქტურებს კლიმატის ცვლილებასთან დაკავშირებული ზომების გამჭვირვალობის უზრუნველსაყოფად და ხელს შეუწყობს გრძელვადიანი მიზნების მიღწევას, რომლებიც მიმართულია კლიმატის ცვლილების შედეგების აღმოფხვრისაკენ.

პროექტის ფარგლებში, 2022 წლის 5 დეკემბერს გაიმართა პირველი სამუშაო შეხვედრა, სადაც სამთავრობო და არასამთავრობო სექტორის წარმომადგენლები გაეცნენ პროექტის მიზნებსა და ამოცანებს. ასევე, ჩატარდა პროექტის აღმასრულებელი საბჭოს შეხვედრა, რომელზეც განხილული და დამტკიცებული იქნა პროექტის 2023 წლის სამუშაო გეგმა და ბიუჯეტი.

8.7 ტყის მდგრადი და კლიმატგონივრული მართვის პრაქტიკის მხარდაჭერა საქართველოში

პროექტი „ტყის მდგრადი და კლიმატგონივრული მართვის პრაქტიკის მხარდაჭერა საქართველოში“ გაეროს განვითარების პროგრამისა (UNDP) და იაპონიის მთავრობის დაფინანსებით განხორციელდა. პროექტის მიზანი იყო ეროვნული სატყეო სააგენტოს მხარდაჭერა საქმიანი ეზოების შეუფერხებლად და წარმატებულ ფუნქციონირებაში, ასევე მცხეთის მუნიციპალიტეტის სოციალურად დაუცველი მოსახლეობის ენერგოეფექტური ტექნოლოგიების შესახებ ცნობიერების ამაღლება და მცხეთის მუნიციპალიტეტის მეტყევეების შესაძლებლობების გაძლიერება ტყის ხანძრების რისკის მართვის მიმართულებით. ტრენინგების ციკლმა მოიცვა ისეთი მნიშვნელოვანი თემები, როგორცაა: ხე-ტყის დახარისხება და დატვირთვა-გადმოტვირთვა, სახანძრო აღჭურვილობის გამოყენება, პირველადი გადაუდებელი დახმარება, კომპიუტერული პროგრამის გამოყენება (ტრენერთა ტრენინგი), სამუშაო უსაფრთხოება (ტრენერთა ტრენინგი), მენეჯმენტის უნარები (ტრენერთა ტრენინგი), გარემოს დაცვა, ენერგოეფექტური ღუმელების გამოყენება. აღნიშნული პროექტის ფარგლებში, ჯამში 139 პირი გადამზადდა.

8.8 WFD გარემოსდაცვითი დემოკრატიის პროგრამა

ბრიტანეთის მთავრობის ფინანსური მხარდაჭერით „ვესტმინსტერის დემოკრატიის ფონდის“ (WFD) პროგრამის „გარემოსდაცვითი დემოკრატიის განვითარება საქართველოში“ ფარგლებში, შერჩეული სამი საპილოტე მუნიციპალიტეტის (ქედა, ჩოხატაური და გორი) საკრებულოების წარმომადგენლებთან გაიმართა საინფორმაციო შეხვედრები (ონლაინ) და სამი ტრენინგი. პროგრამის ფარგლებში ცენტრმა შეიმუშავა გარემოსდაცვითი დემოკრატიის შესახებ ელექტრონული სასწავლო კურსი/მოდული და გადაიღო საინფორმაციო ვიდეორგოლი.

9. ჩატარებული კვლევები

2022 წელს, გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრმა, გაეროს განვითარების პროგრამისა (UNDP) და შვედეთის ხელშეწყობით, “მმართველობის რეფორმის ფონდის” (GRF) პროექტის ფარგლებში ჩატარა ორი ფართო მასშტაბიანი კვლევა სკოლამდელი გარემოსდაცვითი განათლების პროგრამის განხორციელებისა და გარემოსდაცვითი განათლებისა და ცნობიერების დონის შეფასების მიზნით.

9.1 გარემოსდაცვითი ცნობიერების დონის კვლევა

კვლევა „გარემოსდაცვითი განათლებისა და ცნობიერების დონის შეფასება ეროვნულ დონეზე“ მიზნად ისახავდა ქვეყანაში გარემოსდაცვით და ეკოლოგიურ საკითხებთან მიმართებით მოსახლეობის ცოდნის, ინფორმირებულობისა და განათლების დონის/ხარისხის შეფასებას, საქართველოს მოსახლეობის დამოკიდებულებების შესწავლასა და გარემოსდაცვითი განათლებისა და ცნობიერების კონტექსტში საქართველოს მოსახლეობის ქცევითი პრაქტიკის ანალიზს.

თვისებრივმა კვლევამ მოიცვა სიღრმისეული ინტერვიუები და ფოკუს-ჯგუფები. ჯამში ჩატარდა 7 ფოკუს-ჯგუფი და 15 სიღრმისეული ინტერვიუ. კვლევის აღნიშნული მეთოდების გამოყენებით, გარემოსდაცვითი საკითხებით დაინტერესებული მხარეების (stakeholders) მოსაზრებების, დამოკიდებულებების შესწავლა და გაანალიზება განხორციელდა. ფოკუს-ჯგუფებისთვის სამიზნე ჯგუფები ორად გაიყო - ა) გარემოს მდგომარეობის თვალსაზრისით სენსიტიური დასახლებების მცხოვრებლები, რომლებიც გარემოზე მავნე გავლენის მქონე წყაროს/ წყაროების უშუალო ზეგავლენის ქვეშ ექცვიან და ბ) გარემოს მდგომარეობის თვალსაზრისით ნაკლებად სენსიტიური დასახლებების მცხოვრებლები. პროექტის ფარგლებში ჩატარებულ ფოკუს-ჯგუფებში მონაწილეობა 44-მა რესპონდენტმა მიიღო. სიღრმისეული ინტერვიუები ჩატარდა იმ ექსპერტებთან, რომლებიც გარემოსდაცვითი მიმართულებით საქმიანობენ. ჩატარებულ ინტერვიუებში მონაწილეობა მიიღეს ექსპერტებმა შემდეგი მიმართულებებით: იმ ორგანიზაციების ექსპერტები, რომლებიც საქმიანობენ გარემოსდაცვითი განათლების მიმართულებით, ექსპერტები, რომლებიც გარემოს დაცვაზე ზედამხედველობას ახორციელებენ, გარემოს დამცველ აქტივისტთა ჯგუფი, განვითარებაზე ორიენტირებული ორგანიზაციების წარმომადგენლები, რომლებიც ეხმარებიან სახელმწიფო უწყებებს ფუნქციების უკეთ შესრულებაში, აკადემიური და ზოგადი განათლების სფეროს წარმომადგენლები, გარემოს დაცვაზე პასუხისმგებელი სახელმწიფო დაწესებულებების წარმომადგენლები, კერძო საკონსულტაციო კომპანიები, რომლებიც მსხვილ კომპანიებს აწვდიან მომსახურებას.

რაოდენობრივი კვლევის ფარგლებში, საქართველოს ყველა რეგიონის (ოკუპირებული ტერიტორიების გარდა) მოსახლეობა გამოიკითხა. გამოკითხვაში 1500 რესპონდენტი მონაწილეობდა.

კვლევის მიზანს წარმოადგენდა, სანდო სტატისტიკური და ანალიტიკური მონაცემების არსებობა, რაც სამინისტროსა და ცენტრს მისცემს შესაძლებლობას საზოგადოების განსხვავებული სეგმენტების საჭიროებებზე მორგებული გარემოსდაცვითი ცნობიერების ასამაღლებელი აქტივობები დაგეგმონ, ასევე შეიმუშაონ და გაატარონ ისეთი გარემოსდაცვითი პოლიტიკა, რომელიც სრულად პასუხობს კვლევის შედეგად გამოვლენილ გამოწვევებს. კვლევის მიგნებები, ასევე დაეხმარება სხვა დაინტერესებულ მხარეებს, რომ საზოგადოების საჭიროებები გაითვალისწინონ და ასახონ მათ მიერ განხორციელებულ პროგრამებში.

9.2 „სკოლამდელი გარემოსდაცვითი განათლების პროგრამის“ განხორციელების შეფასების კვლევა

კვლევა მიზნად ისახავდა „სკოლამდელი გარემოსდაცვითი განათლების პროგრამის“ პრაქტიკაში განხორციელების სტიმულირებისთვის საჭიროებებისა და გამოწვევების იდენტიფიცირებას და გაუმჯობესების შესაძლებლობების გამოვლენას. კვლევის შედეგებზე დაყრდნობით შემუშავებული რეკომენდაციების და სამოქმედო გეგმის გათვალისწინებამ ხელი შეუწყო გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრს დაეხვეწა და განეახლებინა „სკოლამდელი გარემოსდაცვითი განათლების“ პროგრამის სახელმძღვანელო.

„სკოლამდელი გარემოსდაცვითი განათლების“ პროგრამის პრაქტიკაში განხორციელების მოკვლევის მიზნით, ჩატარდა თვისებრივი და რაოდენობრივი კვლევა. შეიქმნა 5 ფოკუს ჯგუფი, რომელშიც მონაწილეობა მიიღო ჯამში 70-მდე რესპონდენტმა. ფოკუს ჯგუფებში მონაწილეობდნენ საბავშვო ბაღების აღმზრდელები და მეთოდისტები ქვეყნის ყველა რეგიონიდან, ასევე, სახელმწიფო და სხვა სპეციალიზებული სტრუქტურების ექსპერტები, მათ შორის წარმომადგენლები საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს სკოლამდელი და ზოგადი განათლების დეპარტამენტიდან, სკოლამდელი განათლების სამმართველოდან, საგნობრივი ექსპერტები, მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ეროვნული ცენტრის წარმომადგენლები, თბილისის ბაგა-ბაღების მართვის სააგენტოსა და “თბილისის ზოოპარკის” საგანმანათლებლო პროგრამის დეპარტამენტის წარმომადგენლები.

რაოდენობრივი კვლევის ფარგლებში, ონლაინ ფორმატში გამოიკითხნენ სკოლამდელი აღზრდის დაწესებულებების აღმზრდელები და მეთოდისტები, რომლებიც მონაწილეობდნენ ცენტრის მიერ განხორციელებულ „სკოლამდელი გარემოსდაცვითი განათლების პროგრამაში“ 2016-2022 წლებში.

„სკოლამდელი გარემოსდაცვითი განათლების პროგრამასთან“ დაკავშირებული რაოდენობრივი და თვისებრივი კვლევის შედეგებზე დაყრდნობით გამოიკვეთა არაერთი მიგნება და საინტერესო ინიციატივა, რომელთა გათვალისწინებითაც მოხდა „სკოლამდელი გარემოსდაცვითი განათლების პროგრამისა“ და სახელმძღვანელოს განახლება.

10. სერვისები

10.1 მაცივარაგენტებზე მომუშავე მონყობილობების მომსახურე ტექნიკოსების სერტიფიცირება

გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრი მაცივარაგენტებზე მომუშავე მონყობილობების მომსახურე ტექნიკოსების სერტიფიცირებას უზრუნველყოფს. მაცივარაგენტებზე მომუშავე უცხოენოვან ტექნიკოსებს გამოცდის ჩაბარება ქართული ენის გარდა ინგლისურ და რუსულ ენებზეც შეუძლიათ. 2018 წლის 1 იანვრიდან მაცივარაგენტზე მომუშავე მონყობილობების მომსახურების უფლება აქვს მხოლოდ საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით სერტიფიცირებულ ტექნიკოსს, სერტიფიკატი გაიცემა სამი წლის ვადით. საანგარიშო პერიოდში, სერტიფიცირება გაიარა 39 ტექნიკოსმა, ხოლო ჯამში დღეისათვის სერტიფიცირებულია სულ 193 ტექნიკოსი.

მაცივარაგენტებზე მომუშავე მონყობილობების მომსახურე ტექნიკოსების შესაძლებლობების გაძლიერებისა და ცნობიერების ამაღლების მიზნით, 2022 წელს ჩატარდა ორი ტრენინგი გაეროს განვითარების პროგრამასთან

თანამშრომლობით: ტრენინგი ოზონდამშლელ ნივთიერებებთან დაკავშირებული ეროვნული რეგულირება და საკანონმდებლო

ბაზის შესახებ და ტრენინგი მწვანე შესყიდვების საკითხების შესახებ სამაცივრე და ჰაერის კონდიციონერების სექტორში. ტრენინგები განკუთვნილი იყო მაცივარაგენტებზე მომუშავე მონყობილობების მომსახურე ტექნიკოსებისა და სახელმწიფო უწყებებში შესყიდვებზე მომუშავე სპეციალისტებისთვის, ჯამში ტრენინგებს დაესწრო 79 პირი.

10.2 სასწავლო კურსი გარემოსდაცვითი მმართველი

სასწავლო კურსის „გარემოსდაცვითი მმართველი“ მიზანია მწვანე ბიზნესის ხელშეწყობა, კანონით დაკისრებული მოთხოვნებისა და თანამედროვე სტანდარტების გათვალისწინებით კომპანიებისთვის შესაბამისი კადრის გადამზადება და კვალიფიკაციის ამაღლება. გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრმა კურსის ფარგლებში დაინტერესებული პირების მომზადება 2015 წლიდან დაიწყო. სასწავლო კურსი შედგება ორი ძირითადი მოდულისგან და მოიცავს ნარჩენების მართვის კოდექსის, კომპანიის ვალდებულებების, ინსპექტირების პროცედურების და კანონალსრულების საკითხებს. 2022 წელს კურსის ფარგლებში 51 პირი გადამზადდა. სასწავლო კურსის „გარემოსდაცვითი მმართველი“ ფარგლებში ცენტრმა სულ 550 პირი გადაამზადა.

2022 წელს სასწავლო კურსმა „გარემოსდაცვითი მმართველი“ მოიპოვა განხორციელების უფლება. ცენტრმა აღნიშნული პროგრამის განხორციელების უფლება, განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს, განათლების ხარისხის განვითარების ეროვნული ცენტრის პროფესიული მომზადების/პროფესიული გადამზადების პროგრამის განხორციელების უფლების მიმნიჭებელი საბჭოს გადაწყვეტილების შედეგად მიიღო. კურსის წარმატებით დასრულების შემდეგ მონაწილეებს სახელმწიფოს მიერ აღიარებული სერტიფიკატი გადაეცემათ.

11. 2023 წლის გეგმები

გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრი 2023 წლის განმავლობაში გარემოსდაცვითი და აგრარული მიმართულებების ხელშეწყობისთვის გეგმავს შემდეგი აქტივობების განხორციელებას:

ცენტრი შეასრულებს ახალ ფუნქციას და უზრუნველყოფს გარემოსდაცვითი მიმართულებით არსებული ყველა საჯარო განხილვების ორგანიზებას, მათ შორის გარემოსდაცვითი გადამწყვეტილებების შესახებ საჯარო განხილვებს - შეიქმნება გარემოსდაცვითი გადამწყვეტილების მიღების პროცესში საზოგადოების მონაწილეობის სამსახური.

- მომავალში წარმატებული თანამშრომლობის მიზნით ჩატარდება შეხვედრები და გაფორმდება მემორანდუმები ყველა მუნიციპალიტეტის ადგილობრივ თვითმმართველობასთან.
- გარემოსდაცვითი პასუხისმგებლობის შესახებ კანონის ფარგლებში ცენტრი შეასრულებს გარემოსდაცვითი პროგრამის კომისიის სამდივნოს ფუნქციას.
- ცენტრი იმუშავებს ისეთ პრიორიტეტულ თემებზე, როგორებიცაა: საქართველოში სოფლის მეურნეობასთან დაკავშირებული პროფესიული განათლების მოდერნიზაციის ხელშეწყობა, სატყეო სექტორის რეფორმა და ტყის მდგრადი მართვის საკითხები, კლიმატის ცვლილებით გამოწვეული ბუნებრივი კატასტროფების რისკის შემცირება საქართველოში, გარემოსდაცვითი დემოკრატია.
- გამოცხადდება კონკურსები სხვადასხვა გარემოსდაცვითი მიმართულებით მოსწავლეების, მასწავლებლების, ჟურნალისტების და სხვა სამიზნე ჯგუფებისთვის.
- იგეგმება კონკურსების და სტუდენტური კონფერენციების გამართვა.
- გამოცხადდება გარემოსდაცვითი და აგრარული საგანმანათლებლო პროგრამები მოსწავლეებისთვის.

ანგარიში 2022